

CAPUT VIII.

De præcipuis Monialium obligationibus.

§. I.

De Horarum Canoniarum obligatione.

Quar. 1. **A**N moniales teneantur publicè officium divinum in Choro persolvere.

Resp. Teneri tum ex antiqua Ecclesie consuetudine, tum ex statutis ferè omnium Religionum, tum ex *Clemen. 1. de celebrat. Missar.* tum ex communi Doctorum; & talis obligatio est sub mortali, præcipuè respectu Abbatissæ, quia, quando obligatio cadit in corpus mysticum alicujus communitatis, ad caput talis corporis pertinet præcipuè curare hujusmodi oneris solutionem. Obligantur quoque moniales collectivè sumptæ, quia hæc obligatio afficit communitatem, quam ipsæ constituunt, divisivè tamen acceptæ non teneantur, nisi magnam iacturam officii pateretur; quia ad interessendum in choro obligantur juxta menturâ regulæ, que ad penam tantummodo obligat, non ad culpam saltem mortalem, & est communis sententia. Immo Emanuel Rodriq. *t. 3. qq. regul. q. 6. art. 6.* assert privilegium Leonis X. qui indulget, & decrevit moniales etiâ sanas Sanctæ Clare non teneri officium divinum semper in choro persolvere ac discretioni Abbatissarum commisit, ut, quando, & quomodo, sive cum quibus hæc remis-

missio sit toleranda, solenter invigilent, & prudenter concedant. Sullinet, tamen Peregryn, in *comment. ad consil. sui ordinis, p. 1. lit. b.* §. 13. moniales peccare mortaliter, si à choro abint ex consuetudine, etiamsi privatim officium divinum persolvant.

Quar. 2. An moniales teneantur recitare in choro officium parvum B. Virginis, & Defunctorum, septem Psalmos Pœnitentiales, ac Graduales, quando à rubricis præscribuntur.

Resp. Officium parvum B. Virginis in iis Ecclesiis, quæ illud ante Breviarium S. Pii V. recitabant ex consuetudine, non debet omitti in recitatione publica, cum hæc consuetudo expressè fuerit præservata; aliis verò Ecclesiis proponitur tantum de consilio. Ad officium defunctorum singulis mensibus, Psalmos Pœnitentiales, & Graduales non tenentur neque ex vi regulæ, quæ, ut suppono, non obligat in conscientia, neque ex Breviarii rubricis, quia Summus Pontifex admonet, sed non obligat. Suarez, Rodriq. & Bonacina. In die verò secunda Novembris, in Fello S. Marci, & Rogationibus tenentur in choro, vel, si à choro abint, privatim recitare ex præcepto Officium defunctorum, & Litanias, quia sunt pars Officii illius diei. Ita Doctores communiter, licet non desint aliqui apud Mollesium *tom. 1. tract. 5. cap. 1. num. 57.* oppositum sentientes; alii verò, quos refert, & rejicit Diana, putant, omittentem die secunda Novembris utrumque officium, defunctorum scilicet, & Octavæ, unicum tantum peccatum committere, cum illa duo Officia per modum unius præcipi videantur.

Quar. 3. An Moniales canentes in Choro fatis-

fatisfaciant obligationi, si partem suam recitent, ad partem autem alterius chori non attendant.

Resp. Non Non satisfacere, quia in tali casu habentur ut absentes; nam praesens non dicitur, qui licet sit praesens corpore, ad aliud tamen attendit, *l. coram Titio 209 ff. de verb. signific.* Ita Tambur. *lib. 2. in decal. c. 5. §. 4.* ubi proposita sententia adducit Caranuel. Filiuc. & Tancredi. Concedunt tamen Navar. Sanch. & Lezana, satisfacere monialem, quae dum in choro recitatur divinum officium, occupatur in aliquo necessario ad ipsum, ut providendo lectiones &c. quia, cum chorus reputetur unum corpus, quod dixit unus, censeatur dictum ab alio, qui detentus fuit occupatione necessaria ad ipsum chorum; quod intellige quando ante officium talem occupationem praevinire vel non potuit, vel non debuit. Similiter satisfacit monialis, quae quantum moraliter potest, attendit, quamvis propter culpam chori nihil percipiat ex iis, quae aliae recitant, quia hoc modo praestat id, quod potest, nec per ipsam stat, quin audiat; quare per recitationem suae partis, addita assistentia ad chorum, & sua attentione pro alia parte, satis sibi communem in re morali facit eam chori orationem. Quod dicendum est ob eandem rationem de moniali surdista, & caeca, quae possunt suam partem recitare, & eam recitant, ad aliam vero, quantum possunt, attendunt. Non sic de omnino surda, quae nihil percipit, neque caeca, quae nihil recitat, dum choro assistunt. Tambur. *loc. cit.* qui docet, teneri assistentes in choro submissa voce recitare ea, quae organum, vel instrumenta musica pulsant, quia organi sola passatio non est oratio: quod negant Sanchez, & alii,

& alii, quia talis sonus habetur ab Ecclesia ut pars divini officii.

Monialis, quae ad chorum pergit hora jam cepta, potest cum aliis cantando pergere, imò debet, ne sua privata recitatione alias distrahat; postea vero, quae omissa sunt suppleat, sicut ex communi docet *Sà v. hor. nu. 8.* Quinimò Henricus, & Major, quos sequitur Layman, probabiliter docent, nihil supplendum esse, si non multum in choro processum est, quia, sicut in missae auditione, ita in officio canonico omnino modici aestimari non solet, praesertim cum proter societatis vinculum alii cantantes unius defectum supplere teneantur.

Quar. 4. An attentio, quae diximus requiri, debeat esse interna, an vero sufficiat externa.

Resp. Externam sufficere, dummodo tamen sit cum externa reverentia conjuncta, ita ut actus religionis dici possit. Ita ex Durardo, Silvestr. Lessio, Medina, & aliis, Diana *par. 2. traft. 12. res. 2.* Ratio est, quia, licet admittatur, Ecclesiam posse precipere actus internos concomitantes, ac per consequens internam attentionem in hac recitatione, non constat tamen illam de facto praecipisse. Unde cum versemur in materia obligationis, quae est stricti juris, minus extendenda est quam fieri potest, *l. obligationum substantia, §. 1. Arrianus ff. de act. §. obligat.* & notat Bald. Fulgo. & Calderin. Quare obligatio recitandi horas canonicas cum attentione non est extendenda ad attentionem internam, praesertim quia salvatur ratio orationis in attentione externa à nobis explicata pro ut enim includit actum religionis, includit virtualement intentionem colendi Deum, ac proinde mens virtualiter elevatur in Deum, in quo

confistit vera, & formalis ratio orationis. Ita Castropal. *par. 2. disp. 1. punct. 7. num. 2. cum Valentia, & Suarez* qui. 2. *de relig. tract. 4. lib. 3. cap. 4. n. 11.* neque agnoscit in hoc culpam venialem: cum enim voluntaria distractio relinquat attentionem necessariam, nec ulla adfit obligatio ponendi meliorem attentionem voluntas nolens illam ponere non est mala, quia est voluntas faciendi, quod sub nulla cadit obligatione.

Quar. 5. An Moniales teneantur ad privatam horarum canonicarum recitationem sub mortali.

Resp. Negant duodecim Doctores relati, & approbati Philippin. *de Privil. ignorant. Append. ad cap. 4. num. 192.* Ratio est, quia moniales non tenentur ad horas canonicas ex aliquo voto, neque ex vi suae professionis, ut passim fatentur Doctores, neque ex aliquo ecclesiae praecipio, neque ex vi alicujus statuti, aut regulae, sed solum consuetudine ex communi Doctorum. De hac autem consuetudine non constat, an sit inducta animo obligandi ad culpam, potuit enim induci vel ex errore, vel ex devotione, vel ad praescriptum regulae, vel animo obligandi tantum ad penam; unde stante hoc dubio favendum est possessioni libertatis, quae consuetudinem dubiam praecedat, & sic tenendum non obligare. Maxime quia moniales, sicuti non possunt condere legem ex defectu potestatis in femina, sic neque introducere consuetudinem quae vim habeat obligandi. Ita Bartol. *conf. 136. n. 12.* & Rolland. qui testantur de communi *conf. 5. num. 74.*

Contra hanc sententiam reclamant communiter Doctores, & merito, atque adeo peccare mortaliter moniales privatam horarum cano-

tonicarum recitationem omittentes, defendunt praecipue Malderus, Gavant. Beloch. & Portel. Quia cum in vetustis sciri non possit, a quo sit orta consuetudo, *si arbiter 28. ff. de prob.* attendenda est observantia, quae declarat ejusmodi consuetudinem obligare, si modo potest observantia constituere jus, & facere, quod id obliget, quod de se non obligat, *si de quibus, et nulli ff. quod cujusque universi.* Unde licet non constet, an consuetudo praedicta recitandi horas canonicas sit introducta animo obligandi, obligat nihilominus, quia observantia ita declarat, & decernit. Neque valet quod moniales non possint introducere consuetudinem, quia, ut notat Montefin. *p. 2. t. 2. diff. 23. q. 13. n. 220.* quamvis verum sit, quod mulieres regulariter non possunt introducere consuetudinem generalem, obligantem omnes etiam viros, sicuti regulariter non sunt habiles ad condendas leges: potest tamen per mulieres introduci consuetudo, quae vim habeat legis obligantis ipsas, non viros, maxime acceptante, & approbante superiore, ut notat Villalobi. & concedunt Suar. Castropal. Salas & alii.

Quar. 6. An monialis caeca teneatur recitare horas canonicas, memoriter illas dicendo si memoria retineat.

Resp. Videtur quod non. Quia per accidens est, quod memoriter sciat, lex autem respicit non quod per accidens, sed quod contingit non plurimum, *si nam ad ea ff. de legibus.* Tum quia quando lex non est posita pro aliquo genere personarum, neminem obligat de illo genere licet adfit aliquis, qui alioquin posset obligari & obligaretur si esset de alio genere personarum. Pasqualig. *de jejun. decis. 290. num. 4.* Cum igitur lex imponens recitationem oth.

fici nõ obliget cecos, quia sunt impotentes, neque obligabit hunc, vel alterum cæcum memoriter scientem horas canonicas, licet posset obligari; & obligaretur non extante cæcitate. Ideo hanc sententiam tradunt sine ulla distinctione Tolet. lib. 2. c. 14. & Enriq. 99. tract. sect. 35. q. 22. Tanquam probabilem admittunt Sotus, & alii Magistri docti, de quibus testatur Sanch. 1. 2. cons. lib. 7. c. 2. dub. 46.

Verum pro opposita communiter concludunt Doctores; quia qui memoriter scit, potest commodè implere præceptum, quod non requirit ut necessarium conditionem potestatem legendi per librum. In nullo refragante accidentarium esse, quod officium memoriter teneat, quia posito illo accidenti cessat impedimentum, quod resistit adimpletionem præcepti. Ita Diana tom. 3. tract. 6. ref. 34. & alii ab ipso citati, quorum aliqui inimitando sustinent monialem cæcam non teneri sociam adhibere, si habeat, etiam si fuisset solita recitare cû sociâ, neque officium memoriter mandare, si commodè possit, neque Choro assistere, ut alternatim divinum officium persolvat, quia nullum istorum est sub præcepto, nec monialibus sub mortali. ut supponunt didi Doctores, ex vi regulæ Choro præcipitur interesse. Ita Escobar de hor. can. q. 6. n. 38. aliis relatis. Neque teneri recitare officium quod memoriter scit, pro officio quod memoriter nescit, multò minus loco ipsius substituere alias preces, quia obligatio recitandi fertur in officii currentis diei. Diana loc. cit. ref. 96. ubi addit, monialem cæcam, quæ scit tantum Psalmos, non verò Lectiones, Orationem, & Capitula, ad nihil teneri, quia Psalmi ut sic non sunt hora canonica, ad quam monialis est obligata. Quod tamen absolute non approbo, cum enim præceptum

ceptum ita obliget ad horas canonicas omnes, ut obliget etiam ad singulas divisivè; ita pariter obligabit ad singulas horas, ut obliget etiam ad singulos Psalmos divisivè.

Quæ. 7. An monialis, quæ non recordaturam recitaverit aliquem Psalmum, vel horam, teneatur repetere.

Resp. Non teneri, modò non meminerit se non dixisse, & conjecturam justam habeat credendi quòd dixerit, qualem habere videtur si sciat communiter se non errare in tali hora, poterit à fortiori justè credere, se totum dixisse, & ultra progredi, si recordatur se incæpisse talem Psalmum, vel horam, & postea non data opera distracta invenit se in fine talis horæ, vel dicendo per librum, vel memoriter recitando ea, in quibus communiter non solet errare, Navar. Major. Angles & Sandoval, quos sequitur Sanch. loc. cit. dub. 34. admonens, non solum non teneri repetere, sed repetendo malè agere, quia viam aperit scrupulis, & acquirit habitum repetendi; unde Confessarius injungat, quòd à repetitione omninò abstineat.

Quæ. 8. An peccent moniales anticipando, vel retardando privatam horarum canonicarum recitationem.

Resp. Non peccare mortaliter, docent communiter, sive totum officium recitent mane, sive totum recitent in fine diei, qui definit in media nocte. Venialem tantum in hoc agnoscit culpam, aliis relatis, Tancredi tract. 3. li. 2. disp. 14. nu. 1. & 2. quod tamen negat Caramuel. in Theol. fundam. n. 1127. Quia cum nullum extet præceptum de tempore legendi privatim horas canonicas, nulla pariter, in quacunque diei parte legantur, erit transgressio quæ nõ habetur nisi per legè. Sed quidquid sit

de hac sententia, certum est, quamlibet rationabilem causam à veniali etiam excusare, Tancred. *ibi* nu. 3. Stante maxime privilegio S. Pii V. in quo Regularibus indulgetur, ut ex iusta causa, & occupatione possint recitare totum divinum officium simul summo mane, aut quando ipsis videbitur cum majori devotione posse perolvere. Quod quidem privilegium ita intelligendum est, ut non requirat, quod occupationes sint nimis urgentes, alioquin nihil operaretur, ut advertit Rodriq. in *Bullario* fol. 456. n. 7.

Quar. 9. An monialis propter contemplationem altissimam possit divinum officium omittere.

Resp. Negant plurimi Doctores, quia melior est obedientia, quam victima; & certè contemplatio illa voluntaria est, recitatio vero præcepta; ad eoque illa debet omitti, hæc adimpleri. Ita Suar. *lib. 4. c. 28. nu. 31.* S. Fauli. *de hor. 2. p. 9. 247.* Elcobar, & Ludovic. à S. Is. Di stinguit Leand. *p. 6. tract. 8. de hor. can. q. 45.* & sustinet, non posse quidem propria auctoritate commutare officium in contemplationem licet altissimam, & proter hanc illud omittere, ob rationem à citatis Doctoribus adductam; posse vero se exercere, & occupare in contemplatione divinorum, etiam si ita ex illa in extasim rapiatur, ut postea minime recitare queat, vel quia raptus est per totam diem vel quia ex eo manet ita fatigata, & defessa, ut facile recitare non valeat. Quia in hoc eventu non commutat officium in contemplationem, sed assumit contemplationem exercendam tanquam gratissimam Deo, ex qua per accidens, ac præter intentionem resultat impotentia ad recitandum.

Quar. 10. An moniales utentes Breviario Mo-

Monastico possint in privata recitatione uti Romano.

Resp. Ex Soto, & Bellarm. decere, moniales etiam in privata recitatione Monasterii ritum servare; admittunt tamen alii graves Doctores, licitum esse, seclauso leantalo, post habitu sui monasterii Breviario, uti Romano; sicuti etiam posse Romano uti Kalendario Episcopali, quia nulla adest in contrarium prohibitio, concedit Bordon. *cons. Regul. res. 30. nu. 19.* qui addit *nu. 23.* occurrentibus eodem die duobus festis Sanctorum ejusdem, & aqualis ordinis, unum Breviarium Romani, seu Kalendarium Episcopalis, & alterum Religionis, de hoc esse faciendum officium, quia quilibet in domo sua, præsumitur major. Rota *coram Verospio 9. Januarii 1614.* Verum obstat Sac. Congreg. decretum *sub die 27. Septembr. 1698.* in hæc verba. *Si occurrerint, vel fuerint transferenda duo festa ejusdem ritus, quæ unica die occurrerint, quorum unum sit universale, & alterum particulare alicujus diocesis, vel Religionis, prius fiat de universali, deinde de particulari, nisi obstat ratio majoris dignitatis.*

Quar. 11. An Moniales possint, & teneantur recitare officia propria Sanctorum sui Ordinis.

Resp. Teneri, si immediate subiciantur Regularibus, quia ratione hujusmodi subjectionis tenentur implere ea, quæ præscribuntur à Prelatis. Verum admittit Bordon. *cons. Regular. loc. cit.* quod, si recitent ex privilegio aliqua officia infra annum, v.g. officium SS. Corporis Christi singulis quintis feriis festo novæ Lectionum non impeditur, possunt aliquando illa omittere, dicendo de simplicibus, seu de feria, quia nullus cogitur uti suo privilegio, cum

in invitum non conferatur. Si verbò à potestate sui Ordinis sint exemptæ, adhuc teneri, docet Bordon. in Miscell. dec. 452. quia exemptio à regularium potestate est quoad regimen tantum, non quoad regulæ, & statutorum observantiam. Verius tamen est non teneri, quia exemptio tollit obligationem observandi consuetudines Ordinis, & statuta; possunt tamen recitare, cum enim profitentur Ordinis regulam & constitutiones, decet eiusdè privilegiis gaudere. Unde notat ex Quintanadvena Pasqualig. de Sacrif. nov. leg. q. 275. n. 5. quod possunt semel in mense celebrare officium Fundatoris Ordinis, si in eodem Ordine addit privilegium. Dum enim Regulam talis Fundatoris profitentur, habent ipsam pro Fundatore, quamvis ab aliis sint institutæ.

Quar. 12. An moniales teneantur recitare extra chorum officia defunctorum quæ pro benefactoribus solent recitari in choro; si tunc absint vel ex culpa, vel ex impotentia.

Resp. Non teneri etiam si dicta officia recitari debeant ex iustitia, quia obligatio hæc nõ afficit singulas moniales, uti singulas, sed ut faciunt unum corpus morale; quare plenè satisficit obligationi, si chorus adimpleat, esto omnes non interfit. Quod pariter dicendum est de officio pro monialibus defunctis in die obitus recitari solito; sufficit enim, quod recitetur in choro; privatim nulla in rigore est obligatio nisi ex charitate, ita Peregr. in annotatione ad consist. sui ordin. p. 1. cap. 10. Idem dic de aliis orationibus, quæ privatim pro monialibus defunctis prescribuntur, quia obligatio hæc regulæ obligationem non transcendit. Timeant tamen moniales in hoc negligentiores eadem mensura remetiatur eis.

§. II.

§ II.

De obligatione quoad Missam.

Quar. 1. AN Moniales teneantur audire Missam frequentius, quam alii fideles.

Resp. Quod quamvis communiter in regulis, seu constitutionibus religionum prescribi solet quotidiana Missæ auditio, & maxime deceat moniales frequenter tanto sacrificio interesse, ob maximum fructum inde provenientem; nihilominus stando in iure communi non teneantur audire Missam frequentius, quam alii fideles, quia nullum apparet præceptum, à quo oriatur talis obligatio; nisi fortè nimia in hoc negligentia scandalum præberet communitati.

Quar. 2. An si aliqua monialis haberet commoditatem confessorii, vel qui absolveret à reservatis, vel quo indigeret ratione doctrinæ in ordine ad directionem spirituales, vel ad sedandos scrupulos, vel ad quid simile, posset in die festo ob confitendum omittere auditionem Missæ.

Resp. Possè, dummodò non esset posse à habitura commoditatem eiusdem confessorii; nam in tali casu adest moralis necessitas confitendi, quia si omitteretur occasio, resultaret incommodum spirituale notabile, quod proinde magis excusare debet, quam excuset notabile incommodum temporale, quod tamen secundum communem sententiam excusatur. Ita Pasqualig. de Sacrif. nov. leg. q. 1342. n. 5. Ubi addit, monialem quæ indiget confessione pro communione, quando solent omnes iuxta regulam sumere Eucharistiam,

O 5 posse

posse omittere additionem Missæ, si antea non potuit præmittere confessionem; ut simul cum aliis possit communicare. Et hoc non tantum ob utilitatem spiritualem, quæ percipitur in Eucharistiæ sumptione, sed etiam ob incommodum, quod ipsi sequeretur caularet enim admirationem, & proferret etiam occasionem, sicut opinandi de se ipsa, quo incommodo stante, excusatur ab auditione Missæ.

Quer. 3. An monialis audiens Missam in loco ad Confessiones deputato, Ecclesiæ tamen unito, satisfaciatur præcepto.

Resp. Partem affirmativam suaderi posse primò ex Leandro in *præcep. Eccles. tract. 2. disp. 1. q. 101.* ubi docet audientem Missam extra Ecclesiam post parietem satisfacere præcepto. Secundò, quia audiens Missam, è fenestra domus, per quã habeatur prospectus in Ecclesiam, satisfaciatur, licet intermediet via publica, Garzia, Lugo, Dicast, & alii satisfaciatur pariter & monialis audiens in confessionali, licet paries intermediet. Si enim per hoc quod è domo prospiciatur celebrans, non obstante intermeditatione viæ publicæ, fundatur præsentia, & assistentia sufficiens ad satisfaciendum præcepto, à fortiori per hoc, quod in confessionali audiatur celebrans, non obstante intermeditatione parietis, fundabitur presentia, & assistentia sufficiens ad satisfaciendum præcepto. Nam per viam publicam intermedietur magis separatur domus ab Ecclesia, quam separatur confessionale per parietem.

Oppositæ tamen sententiæ tanquam probabiliori adhæreo cum Lamas, & Pasqualig. de *sacris. nov. leg. q. 1303. num. 3.* Quia talis locus cum sit institutus pro confessionibus, non est ordinatus ad communicandum præsentia-

li mo-

li modo cum iis, qui sunt in Ecclesia, & proinde neque ad exhibendam assistentiam corporalem iis, quæ sunt in Ecclesia; unde non est locus aptus ad fundandam præsentiam, & assistentiam moralem respectu celebrationis Missæ. Quod verum est, etiam si audiantur verba Sacerdotis, aut aliquo signo percipitur celebratio, quia adhuc occluditur præsentia moralis necessaria ut assistens dicatur cooperari Sacrificio.

Neque valet, quod talis monialis in confessionali minus foras distet, quam aliqua, quæ audiret Missam in Ecclesia. Quia præsentia non tam attenditur distantia, quam communicatio locorum; nam qui in diversis domibus, aut cubiculis solo pariete intermedio separantur, non sunt præsentia sibi invicem, quamvis per duos, aut tres passus tantum distent.

Quer. 4. An monialis, quæ raperetur in extasim, dum audit Missam, satisfaciatur præcepto.

Resp. Negant Turrian. Lugo, Aversa, & Leander, quia tunc nec habet intentionem, nec presentiam necessariam. Affirmant Suar. Filiuc. Ledel. & Trullenc; quia præcessit intentio, & adest presentia necessaria, dictaque intentio moraliter perseverat, & colit Deum divinorum contemplatione. Distinguit Pasqua. q. 1306. n. 3. Implet præceptum, si in extasi contempletur mysterium, quod peragitur, quia mens non abstrahitur ab oblatione Sacrificii, unde neque presentia definit esse ordinata ad assistendum Sacrificio. Non implet autem, si ad aliorum contemplationem raperetur; nam in tali casu non intervenit neque presentia externa, quia cessat per abstractionem à sensibus, & se habet veluti mortuo modo; neque

O 6

præ-

præsentia interna, quia raptus ad aliorum contemplationem destruit ordinem ad oblationem sacrificii.

Quar. 5. An monialis possit simul recitare horas canonicas, aut pœnitentiam impostam, aut alias preces ex obligatione, & implere præceptum de audienda Missa.

Resp. Affirmativè; licet enim recitatio, & auditio Missæ sint quid diversum, utraque tamen tendit ad eundem terminum ex motivo religionis, ad eodæ ad invicem se compatiuntur, & in ordine ad attentionem se habent per modum unius, cum uniantur in termino, & motivo. Unde potest monialis, & expressa attentione attendere utrique actioni, consequenter utrumque præceptum implere. Ita cum quæragintaquinque Doctoribus Pasqualig. cit. q. 1329. Qui in antecedenti questione idem asserit de Moniali suam conscientiam eximinante, dummodò examen non sit ita exacta cogitatione, ut impediatur morale assistentiam respectu sacrificii.

Quar. 6. An moniales teneantur procurare quotidie in sui Ecclesiæ Missæ conventualis celebrationem.

Resp. Affirmant Rodriq. Portel. & Tamburini, quia in *c. cum creatura de celebr. miss.* iuxta *Rub.* ponitur obligatio celebrandi quotidie Missam conventualem in Ecclesiis collegiatis inter quas annumerari possunt Ecclesiæ monialium, quia habent Prælatum. Verùm non adesse obligationem in Ecclesiis monialium celebrandi quotidie, & multo minus Missam conventualem, testatur praxis, atque communis observantia, & sustinet Pasqual. loc. cit. q. 873. n. 2. Desumitur ex eodem cap. cum creatura de celebrat. miss. ubi dicitur celebrant, quod non potest convenire monialibus, cum celebrare non

non possunt; neque iniungitur ullo modo procuratio celebrationis, quæ sola potest monialibus convenire.

Quar. 7. Qualem Missam celebrare debeant Capellani monialium non utentium Breviario Romano.

Resp. Debent celebrare Missam correspondentem officio à monialibus recitato, sed cum Missali Romano. Fraxinel. Quart. Pasqual. & ita declaravit Sac. Congreg. die 20. Novemb. 1628. teste Gavanto. Quòd si nulla est Missa in Missali Romano, quæ cum officio monialium concordet, ut quando recitant de Nomine Jesu, aut de Spinea Corona in eo calu missam de Circumcisione Domini, & de Cruce, vel de Passione poterunt celebrare. Pasqual. & Gavan. qui addit, quòd prima Dominica Octobris in Ecclesiis monialium celebrantur festum SS. Rosarii missa dicens est de B. Virgine vel ut in die Nativitatis eiusdem, mutatis verbis incongruis, vel potius ut in festo ad Nives. Extendit supradictam doctrinam Leander p. 6. in decal. 1. tract. 8. disp. 4. q. 56. & alii apud ipsum dicentes, Capellanos monialium non solum debere recitare Missas, sed etiam posse recitare officia Sanctorum Ordinis, sed cum Breviario Romano. At hæc opinio non videtur admittenda nisi quoad eos, qui quasi collegialiter vivunt expensis monialium, vel quibus administratio Sacramentorum, & animarum cura est commissa. Quintanad. tract. 8. singul. 7. num. 3.

Quar. 8. Quot Missæ possint quotidie celebrari in Ecclesiis monialium.

Resp. Sac. Congregat. in Lucana 22. Decemb. 1628. decrevit, quòd Moniales singulis Missis pro singulis diebus debent esse con-

contentæ, exceptis diebus celebrationis priorum festorum, vel exequiarum alicujus monialis. Possunt etiam permitti duæ in monasteriis ita numerosis, ut omnes eidem Missæ nequeant interesse. Ratio hujus prohibitionis est, ne detur ansa turbandi pacem, & quietem monialium ex quotidiana plurium Sacerdotum celebratione. Quare sancitum fuit in Constit. Clementis VIII. relata à Mosconio, quod nulla monialis, vel alia persona secularis audeat celebrare facere in Ecclesiis monialium privatas Missas, præter eas, quæ à Capellanis celebrari solent, sine licentia Ordinarii. Purat tamen Celsipedes de *exemp. Regular. dub.* 341. sufficere licentiam tacitam, & implicitam, quæ circa hoc debet semper adesse, & vult hanc posse concedi à Prælato Regulari ad celebrandum in monasteriis exemptis; quod absolute non admitto, cum versetur in materia spectante ad clausuram circa quam concessio licentiæ etiam quoad exemptas pertinet ad Episcopum, ut diximus supra. Unde eadem Sac. Congr. in *Placent. 9. Decem. 1651.* censuit, per Episcopum fieri posse præceptum Regularibus, ne abique sua licentia accedat ad Ecclesiæ monialis celebrationis ibidem Missis.

§. III.

De obligatione quoad Confessionem, & Communionem.

Quar. 1. **A**N Moniales teneantur sub mortali singulis mensibus ad Confessionem, & Communionem.
Resp. Negant quamplures, & graves Theologi apud Tamburin. quia confessio mensura & com-

& communio sunt tantum indita de consilio, unde dicitur *scilicet 5. de Regular. cap. 10.* hanc in monialibus frequentiam desiderans non præcipit, sed hortatur, & si more est obligatio tota oritur ex regula, quæ ut plurimum non obligat ad peccatum, saltem mortale. Nec pro obligatione allegabilis est Clement. *Ne in agro de stat. Monach.* quia cum sit edita pro Monachis, & sit odiosa, non est ad moniales extendenda. Verum plures Doctores asserunt, in dicta Clement. comprehendi etiam moniales, quia in materia æquè adaptabili viris, & feminis etiam in odiosis masculinum concipit foemininum, Jason cum pluribus congesti à Pasqual. in *Lauret. num.* 660. Unde dispositum de uno, de altero quoque censetur dispositum. Cum ergo necessitas, & finis frequentandi Sacramenta æquè adaptentur viris, & feminis utraq; debet asficere dispositio. Et ideo Moniales teneri sub mortali ad confessionem mensuram, & communionem, tradunt Cajet. Navar. Dicalsil. & alii, quos refert, & sequitur Clericatus de *Euchar. Sacr. decis.* 49 *num.* 14. & quidem negari non potest, ex diuturna Sacramentorum omissione maximum oriri scandalum, morum corruptelam, disciplinæ regularis relaxationem, & religiosæ communitalis detrimentum; quare saltem ex hoc capite monialem notabiliter negligentem ad peccato mortali non excusarem.

Quar. 2. An peccatum veniale rite confessum remittatur alicui, majori peccati, teneatur sub mortali rite, potest obijci confessionem ante communionem præmittere.

Resp. Non negari, sed posse ad communionem pergere, cum tunc peccato Gregorius Henricus, Ferrarius, Reginaldus, Præpositus, Petrus Cornelio, & Pasqual. in *Theol. moral. de Eucha.*

328 De obliq. quoad Conf. & commun.
Sacrosanct. Synod. Trid. sess. 5. n. 13. Quia semper est
 debet de peccatis cum potest. Quia gratia non
 peccatum illud. et quia de peccatis non
 propter confessionem in generali sed in
 obliquo. Hec opinio tanquam nimis laxa, &
 falsa a Doctor. communiter est rejecta, & re-
 fecta Calpeni fuit ab Inquisitione Hispanica re-
 probata. Quia præceptum de præmittenda
 ante communionem confessione non solum est
 de præmittenda confessione integra formaliter,
 sed etiam, ubi advertimus, materialiter, ut col-
 ligitur ex communi omnium fidelium praxi; &
 observantia, quæ est optima cuiuscumque; legis
 interpret, *l. si de interpretatione. ff. de legib. & c.*
cum dilectus de consuet. Illam tantummodò duo-
 bus in casibus admittem, videlicet quando
 monialis magnis scrupulis angereetur, ut mo-
 net Fabri *t. 1. Apolog. pag. 384.* & quando comu-
 nicatura actu pergeret ad fenestellam, ut prob-
 at Tamburin. *in expedit. com. cap. 1. §. 8. n. 63.*
 Quar. 3. An monialibus communio quoti-
 dianæ sit indulgenda.

Resp. Possè indulgeri, sed fervore spiritus
 & mentis puritate bene perpenfis. Extat Sac.
 Congr. decretum emanatum die 12. Febr. 1679.
 in quo habetur: *Idem Moniales quotidie sacram*
communione potentes admonenda erunt, ut in
diebus ex earum Ordinis instituto prestitis com-
municent. Si qua verò puritate mentis, & fer-
vore spiritus ita incaluerint, ut digna frequen-
tiori sacramentali perceptione videri
possint, id illis non fuerit prohibendum.
 Nullatenus tamen potest debet ad feria
 sexta Parasceve, on detinetur superius rela-
 to, in quo præscribitur, quod Missæ rubri-
 cæ, & Ecclesiæ Romanæ, ut us serventur;
 Missæ autem rubricæ in feria quinta maio-
 ris hebdomadæ præscribit, quod referentur
 ali-

aliquæ particulæ consecratæ, si opus fuerit,
 pro inhrmis; ergo non pro sanis; unde ex in-
 tentione Ecclesiæ in illa die Eucharistia non
 est sanis administranda. Ita Pasqual. *de Sa-*
cram. nov. leg. quæst. 357. num. 7. ubi duo alia as-
 fert Sac. Congreg. decreta, unum *sub die 9.*
Maji 1606. alterum 19. *Februarii 1622.*

An autem in Sabbato Sancto sit permit-
 tenda communio, resolvendum est negati-
 vè. Quia per Sac. Rit. Congregationis De-
 cretum *sub die 11. Februarii 1690.* Alexan-
 dro VIII. approbante, prohibetur om-
 ninò in Sabbato Sancto Missæ privatæ etiam
 post pulsationem campanarum in quacum-
 que Ecclesia, aut oratorio privato. Ergo
 pariter prohibetur Eucharistiæ perceptio. Si-
 cut enim, ut notat Pasqualig. *loc. cit. num. 9*
 ex eo quod non potest, nisi semel in die cele-
 brari, inferitur, quod non nisi semel in die
 liceat communicare; ita etiam ex eo quod
 in aliqua die non liceat celebrari, inferri de-
 bet, quod neque in tali die liceat communi-
 care. Unde pariter ex eo quod in Sabbato
 Sancto prohibeatur Sacerdotibus, etiam pri-
 vatim, Missæ celebratio; non obstante an-
 ticipatione in celebrando Dominicæ Res-
 urrectionis mysterio, prohibita censenda est
 in Sabbato Sancto Eucharistiæ perceptio.
 Hanc sententiam sustinent Gavant. Coton.
 Volp. Axor. Arnaud. Francol. & alii, quos
 refert, sed non sequitur Clericatus *de Eucha-*
rist. Sacram. decis. 15. ubi pro opposita, quam
 tuetur, undecim allegat Doctores.

Quar. 4. An Episcopus possit monialibus
 præscribere dies, & locum recipiendi sacram
 communionem.

Resp. Videri quod non, quia Trident. *sess. 22*
cap. 6 ait: *Optaret quidem Sancta Synodus, ut*

in singulis Missis fideles adstantes non solum spiri-
tuali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistia
perceptione communicarent, ut ad eos sanctissimi
hujus Sacramenti fructus uberior perveniret. Affir-
mative nihilominus respondendum. Habetur
disertè ex eodem Concilio *sess. 22. de observ. &*
evit. in celebr. miss. & alibi. Quibus in locis tri-
buitur Ordinariis etiam uti Sedis Apostolicæ
delegatis facultas circa Sacramentorum tum
administrationem, tum susceptionem. Quod
præcipue curandum est in Sacre Eucharistiæ
requæntatione, ut æmulationes, & singulari-
tates, unde certa Congregationibus imminet
ruina, evitentur, & impediatur, dum com-
municantes non communicantibus se putant
meliores, & sanctiores, suoque exemplo alias
sæpè non debite præparatas vel æmulatione,
vel alio respectu ad communicandum indignè
incitant, & quasi inducunt. Atque ita Sac.
Congreg. Concil. die 7. Maji 1652. in una *Can-
davenis* declaravit Monialibus dispositionem
Concilii *sess. 22. cap. 6.* non suffragari, Ordina-
rioque licere præscribere illis dies, & lo-
cum accipiendi sacram communionem.

Quar. 5. An peccet monialis pergens ad
prandium immediatè post communionem.

Resp. Secluso scandalo, & contemptu mortaliter non peccare docent communiter cum
D. Tho. 3. p. 94. 80. art. 8. ad 6. Quia nullum præ-
ceptum est assignabile in oppositum; Canon
enim in *cap. Tribus gradibus 3. de consecrat. dist.*
2. per utrum contrarium est abrogatus teste eo-
dem D. Tho. *loc. cit.* Neque ulla irreverentia
est, statim ingerere in stomachum alios cibos
cum speciebus Eucharisticis immiscendos,
sicut nulla irreverentia est, posita Christi Do-
mini dignatione, quod Species Eucharistiæ
cum aliis stomachi humoribus misceantur
Hinc

Hinc nec venialiter peccare deducunt Bon-
nac. Tambur. & Quart. in *rubr. Missal. p. 2. tit.*
12. dub. 6. Eo magis quia immediatus ille ac-
cessus ad prandium honestatur in moniali-
bus à justa causa, nempe ab observantia regulæ
præcipientis cuique illarum primæ communioni
mensæ interesse, in qua habetur sacra lectio,
servatur silentium, & debita moderatio.

Verùm ob majorem Sacramenti reveren-
tiam, & uberiores ipsius fructum percipiend-
um, consulunt Doctores cum D. Thom. ab
aliis communibus cibis abstinendum esse per
totum illud tempus, quo Species Sacramen-
tales durant in stomacho, nempe vel per ho-
ram, ut opinantur Verricel. & Sancius, vel
per dimidium, aut quadrantem, vel etiam fe-
mi quadrantem, ut ex aliorum sententia re-
fert Cassian. in *arbor. opin. verbo communitio*,
§. 7. num. 88. Quia totum illo temporis spatio
diffundunt ampliores gratiam ex opere ope-
rato, si anima attenta sit ad eam diffusionem
colligendam, immorans in actibus devotionis,
& charitatis, ut ex Cajetano docet Go-
net. t. 5. *disp. 8. de Euch. n. 37.*

§. IV.

De obligatione quoad Jejuniorum, &
Festorum observantiam.

Quar. 1. AN moniales teneantur servare
jejunium in Adventu.

Resp. Olim in Adventu ab omnibus jejunabatur, ut desumitur ex *can. 6.* Concilii Matiscenon. primi. His temporibus nulla adest obligatio jejunandi in Adventu, ut constat ex praxi, & tradunt communiter Doctores. Quare neque moniales ad hoc jejunium teneantur.

tur ex præcepto, cum teneantur tantum ad ea, ad quæ tenentur reliqui fideles, & non ad alia, nam in jure communi non reperitur ullum jejunium peculiariter regularibus injunctum. Excipiendæ tamen sunt moniales illæ, quæ ex suis constitutionibus, & statutis tenentur jejunare. Hæc tamen obligatio non est ab Ecclesia imposita, licet approbata, sed ab ipsa religione. Seclusa obligatione, regulæ, non tenentur moniales ad tale jejunium ratione consuetudinis, quia non est consuetudo servata ab ipsis ex animo se obligandi, sed ex devotione, & regulari observantia. Tamburin. de jure Abbat. disp. 12. q. 2. n. 3.

Quar. 2. An moniales S. Claræ teneantur sub mortali ad jejunia regulæ, nempe Adventus, & feriæ sextæ.

Resp. Non teneri iuxta Constitutionem Eugenii IV. quæ incipit *Ordinis tui*, ubi postquam Pontifex recensuit omnia præcepta obligantia sub mortali contenta in regula inter quæ sub capitulo tertio est jejunium, subdit. *Tenere presentium declaramus, & volumus, quod in nullius prædicatorum transgressione, præter quam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientia scilicet, paupertatis, castitatis, & clausuræ, & super electione Abbatis, & depositione, peccatum mortale incurrant.*

Quar. 3. An monialis quæ vovit jejunare per annum ea die hebdomadæ, qua celebratur festum Annuntiationis B. V. si festum incidat in Dominica, teneatur die Dominica jejunare, vel possit tale jejunium in sabbato præcedenti anticipare.

Resp. Possit anticipare. Quia ex omnium sententia quilibet potest votum suum in manifestè melius commutare; at manifestè melius

liùs est se conformare universali consuetudini Ecclesiæ anticipantis in sabbato præcedenti jejunium incidens in Dominica. Ita Sanch. in decal. lib. 2. c. 37. nu. 18. ubi excipit sabbata illa, in quibus incidit jejunium indictum ab Ecclesia, quia non est æque acceptum Deo jejunium illud aliunde obligans, & votum intelligitur de actu alias non obligante, nisi aliud exprimat. Sed cur etiam in hoc casu non poterit se conformare universali consuetudini Ecclesiæ reponentis vigiliam allicuius Sancti occurrentis feriæ secunda in Sabbato præcedenti, etiam si in tali Sabbato incidat jejunium quatuor temporum. Nam ex eodem Sanchez votum obligat ad instar præcepti Ecclesiastici.

Igitur, quod possit etiam in tali casu anticipari, docet absolute Pasqualig. de jejun. dec. 22. 3. num. 5. Imò desis. 124. sustinet, hoc procedere etiam si explicitè habuerit animum se obligandi in die Dominico. Nam quando habuit talem intentionem, vel advertit consuetudinem Ecclesiæ non admittentis jejunium in Dominicis, vel non advertit. Si advertit habuit animum eundi contra talem consuetudinem, qui animum continet contemptum quemdam virtualem, & proinde votum quatenus procedit à tali animo inefficax est. Si non advertit, limitatur votum, & intentio voventis, ut non se extendat ad dies Dominicos, quia obstat consuetudo Ecclesiæ, cui præsumitur, quod se conformasset, si advertisset. Favet Decretum Sac. Congreg. Universalis Inquisit. Rom. anno 1686. in quo præcipitur, ut nullo pacto ex devotione etiam B. Virgi. imponatur jejunium quod indifferenter amplectatur dies Dominicos, & festivos solemnes, puta, faciendum una die hebdomada-

334 De oblig. quoad jejuni. & fest. obs.
domadæ totius anni, utpote quod sit contra
ufum, & praxim Ecclesiæ; non impedit au-
tem, si jejunium commutetur eodie festivo
in aliam mortificationem; aut ad aliam diem
transferatur. Ita ex Potell. in exam. Conf. t. 1.
part. 3. num. 282 5.

Quar. 4. An moniales teneantur ad jejunia
iudiciæ ab Episcopo.

Resp. Si sint exemptæ ab Ordinario non te-
neri, quia tam quoad personas, quam quoad
loca sunt extra territorium, si non materiali-
ter, saltem quoad effectum iurisdictionis, &
ideo statutum Episcopi non potest parere ef-
fectum aliquem circa ipsas. Ita Azor. Tamb.
& alii adducti à Pasqual. de jejun. decis. 196. Si
verò sint sub regimine Ordinarii, certum est
teneri, si Episcopus intendant eas obligare,
atque intentionem suam manifestet, quia cum
ipsi subiciantur, potest eisdem imponere ea
onera, quæ expedire iudicaverit. Quòd si in
edicto nulla sit de monialibus specialis men-
tio, neque ullum signum appareat, quòd Epi-
scopus voluerit illas specialiter obligare, exi-
stimat Pasqualig. loc. cit. decis. 197. ad huius-
modi jejunia non teneri, quia non militat ea-
dem ratio de sæcularibus, & monialibus, nam
hæc habent plura onera, & jejunia ratione re-
gulæ, & exercent plura opera bona, quibus
possunt satisfacere fini, pro quo imponitur je-
junium sæcularibus; unde nec potest quoad
ipsas adesse idem motivum ad imponendam
legem, & præceptum.

Quar. 5. An moniales teneantur ad jejunia
loci, quæ ex consuetudine obligant tam lai-
cos, quam Clericos.

Resp. Negat cit. Pasqualig. decis. 185. n. 8.
non solum quoad exemptas, sed etiam quoad
non exemptas. Quia licet simul cum laicis, &

Cle-

Clericis uniuntur sub Episcopo tamquam ca-
pite, uniuntur tamen secundum propriam
regulam, atque adeò ut faciant distinctam
communitatem a laicis, & Clericis. Unde
quando Episcopus consentit in consuetudi-
nem ipsorum, non consentit ut caput monia-
lium, & proinde non refundit consuetudinem
in moniales. Immo addit citatus Doctor dec.
187. neque teneri, licet consuetudo sit uni-
versalis: quod tamen negant alii quamplures
penes ipsum, etiam quoad moniales exem-
ptas, quia tamquam communicantes cum ce-
teris sub eodem Pastore, & capite, debent
etiam in obligatione generalis consuetudinis
communicare.

Quar. 6. An moniales ante annum vige-
simum primum teneantur ad ieiunia suæ
Regulæ.

Resp. Partem affirmativam approbari à vi-
gintinovem Doctoribus relatis à Pasqual. dec.
254. quia adolescentulæ profitentes possunt
se obligare, & de facto proficendo suscipiunt
in se obligationem regulæ, & proinde manent
obligatæ ad servanda ieiunia. Sed hoc fun-
damentum non est satis firmum, quia licet
adolescentulæ profitentes actu suscipiant obli-
gationem, similia tamen suscipiunt pro ut in-
tendit obligare, unde constare debet, quòd re-
gula intendat obligare etiam adolescentulas.
Sic adolescens conversus ad fidem suscipit in
se obligationem servandi præcepta Ecclesiæ,
& Ecclesiæ præceptum de ieiunio ponitur in-
differenter absque exclusione alicujus, & tamen
non tenetur ante annum vigesimum primum
ieiunare, quia non est intentio Ecclesiæ obli-
gare ante illam ætatem. Examinanda igitur est
regula, & si aliquod continet, per quod offen-
dat specialem intentionem obligandi etiam

ado-

adolescēntulas, tunc procul dubio obligabuntur; at si non offendat talem specialem intentionem, sed tantum in generali obliget omnes, tunc adolescētes non obligari censet Pasqual. *loc. cit.* quia militat eadem ratio, ob quam possimus eam interpretari, sicut interpretamur præceptum Ecclesiæ. Quod absolute defendunt Grassius, Medina Tamburinus, & quidam alii.

Advertit tamen Pasqual. quod sequendo opinionem asserentem adolescēntulas professas obligari ad jejunia religionis, possunt in his jejuniis dispensari a Prelato principaliter ab Abbatissa verò ministerialiter, ut videbitur *cap. 10. §. 1. qu. 5.* immò bene facient dispensando, & non cogendo ad omnia jejunia ut conservatis viribus melius serviant religioni; quod notavit etiam Lede fima.

Quar. 7. An moniales sexagenariæ teneantur ad jejunia regulæ.

Resp. Non liberari moniales sexagenariæ, docent Ludovic. à S. Jo: & Bordonus, quia obligatio regulæ est voluntariè suscepta, Oppositum tradunt Rodriq. & Tamburin. quia præceptum regulæ obligat ad instar præcepti ecclesiastici, & per consequens ob eandem rationem, ob quam cessat lex ecclesiastica, debet etiam cessare lex religionis. Et ob eandem pariter rationem Sanchez, Bonacina, Diana, & Tamburinus eximunt à jejuniis moniales sexagenariæ, quæ voverunt certis diebus toto vitæ suæ tempore jejunare quia nimirum vota obligant juxta mensuram præceptorum ecclesiasticorum, nisi aliter constet ex intentione voverentis.

Quar. 8. An moniales in jejuniis ex præcepto regulæ, vel Ecclesiæ indictis, possint extra quadragessimam uti lactiniis in
illis

illis locis, in quibus apud sæculares viget consuetudo.

Resp. Inspiciendam esse regulam, quæ, si aliquod particulare circa hoc præscribat, erit servanda, si verò nihil decernat, poterunt juxta morem sæcularium loci consuetudine gaudere. Non tamen juxta consuetudinem universalis Ecclesiæ possunt comedere carnes & jejuniis frangere in die Natalis Domini, si contingat feria sexta, vel Sabato celebrari, nisi id expresse indulgeatur in regula, quia in *cap. fin. de observ. jejun.* qui ex voto, vel regulari observantia sunt adstricti, signanter ab hujusmodi consuetudinibus participatione excluduntur.

Quar. 9. An moniales in diebus jejunii possint horam prandii consuetam anticipare.

Resp. Possent ex Filliuc. & Diana juxta privilegium Leonis X. Minoribus concessum, de quo moniales quoque participant. Et hoc privilegium locum habet etiam, ubi adest consuetudo comedendi ante meridiem, quia possunt simul frui loci consuetudine, & privilegio; nam Pontifex, qui hoc concessit, voluit eas posse comedere, antequàm comedant sæculares, ut notavit Pasqual. *dec. 150. n. 3.*

Quar. 10. An monialibus in jejuniis lactitiæ liceat sumere ampliorem refectiunculam vespertinam.

Resp. Negant Villalob. Bossius, & Diana *part. 1. tract. 9. de jejun. res. 35.* ubi hoc sæcularibus concedit. Affirmant nihilominus alii, quia ad illa jejunia non magis obligantur moniales, ac sæculares, cum talis obligatio oriatur in utrisque ab eodem præcepto; ab utrisque igitur poterit cum lectitia æqualiter celebrari. Ita Lalmas, Turrianus. Paquignus, & Sanchez, qui hoc admittit, licet monia-

niales teneantur etiam ex voto, vel præcepto regulæ jejunare, quia hoc est privilegium talis jejunii pro tali festo, unde ut magis dignum trahit ad se alia jejunia. Quod tamen intelligendum est, nisi aliter intellexerint se obligare, vel regula aliter disponat.

Quar. 11. An moniales, quæ teneantur ex regula sub mortali jejunare, si eodem die incidat jejunium indictum ab Ecclesia, peccent dupliciter, si ipsam non servent.

Resp. Dupliciter peccare, quia peccant contra temperantiam præceptam ab Ecclesia, & contra religionem, quia non servant regulam obligantem sub mortali, quam ex voto teneantur servare. Ita aliis relatis a Diana in *oper. cord. tom. 4. tr. 6. resol. 62.* Negat Bord. in *cor. sol. regul. ref. 18. n. 13.* Quia utrumque præceptum præcipit jejunium sub ratione temperantiae, unde utriusque violatio, cum sit contra eandem virtutem, non potest constituere duplex peccatum. Sed hoc non subsistit, quia obligatio servandi regulam, quando præcipit sub mortali, etiam si non præcipiat specialiter sub obedientia, radicatur in voto, unde moniales illam non servantes faciunt contra votum, & sic peccant peccato contra religionem.

Quar. 12. An Moniales possint per proprium Confessarium dispensari in jejniis.

Resp. Confessarios, universaliter loquendo, non posse in jejniis dispensare, quia in foro exteriori carent jurisdictione, quæ necessaria est ad dispensandum. Ita Doctores communiter. De monialium tamen Confessario videtur aliter discurrendum. Ille enim, licet non vocetur Parochus, in facto nihilominus talis est, quia in monialium ecclesia exercet omnia illa jura, quæ Parochus in sua.

Bor-

Bordon. *decis. Miscell. decis. 129.* Cum igitur Parochus ex communi Doctorum sententia possit in jejunio dispensare suas oves, poterit & Confessarius suas moniales, pro utroque enim eadem militant rationes. Semper tamen debet intercedere justa causa, sive Confessarius dispenset in jejunio indicto ab Ecclesia, sive præscripto à regula, quia non est illi concessa facultas relaxandi legem ad libitum, sed solum urgente aliqua necessitate.

Quar. 13. An moniales teneantur observare festa ab Ordinario loci præscripta.

Resp. Teneri ex Trident. *sess. 25. de regular. cap. 12.* ubi licet non fiat expressa mentio de monialibus, illæ tamen in dicto decreto sub nomine regularium comprehenduntur, quod est commune tam monialibus, quam viris religiosis. Hæc obligatio se extendit etiam ad festa, quæ obligant ex consuetudine, quia cum obligent ex consensu Episcopi, ita se habent, ac si essent indicta ab Episcopo, ut optime advertit Pasqualig. *ubi supra decis. 186. n. 8.* ubi notat, non improbabiler dici posse, quod cum Concilium loquatur de festis, quæ servanda præcipiuntur ab Episcopis, non teneantur regulares (idem die de monialibus) ad ea, quæ sunt ex consuetudine, quia non sunt propriè præcepta ab Episcopo, unde non comprehenduntur in Concilii decreto, quod tamquam odiosum, quia est contra exemptionem regularium, est strictè interpretandum de festis propriè præceptis. A prima tamen opinione non recedendum saltem ratione scandali, quod posset oriri.

Quar. 14. An monialibus licitum sit in die festo acu pingere, vulgò *ric amare*.

Resp. Elle licitum discendi causa, docent Sà, Armilla, & alii quamplures; ut absolutè

p 2

lici-

licitum tradit Joannes à Cruce, & probabile putat Auctor casuum conscientie Bononiæ discusorum anno 1635. *Mense Martio cas. 2.* Quia acu pingere non censetur opus servile, non solum quia à nobilibus hujusmodi exercitium solet usurpari, sed etiam quia in exercitiis propriis mulierum debent dari aliqua, quæ non sint servilia, ut habeant, in quibus juxta sexum muliebrem possint ingenio modo se exercere. Quod maximè admittunt Silvester, Margarita, Villalob. & Marchant. si fiat ad evitandum otiositatem, quia cum intendatur ad evitandum peccatum, non videtur impurandum ad peccatum. Et ob hanc rationem excusari debent Moniales conscienties in die festo thecas ex serico cum cera sancta collo gestari solitas, aliaque similia. Immo opera servilia pertinentia ad ornatum, & cultum Ecclesiarum, ut ornare Altaria, mundare &c. esse illis licita ex rationabili causa, asserunt Cajetan. Sot. Navar. & Bonacina, qui, rationabili causa cessante, esse peccatum veniale tantum, admittunt.

Quar. 15. An moniales possint in diebus festis opera servilia exercere ad sublevandam gravem monasterii necessitatem.

Resp. Posse, per ea quæ tradunt quindecim Doctores relati à Pasqualig. *decis.* 296. dummodo tamen audiant Missam, vitent scandalum, & earum exercitium eò usque protrahat, quò ulque sufficiat ad sublevandam necessitatem. Ratio autem est, quia, cum lex respiciat bonum, non obligat contra necessitatem, sed subditur exigentiæ necessitatis. Cujus quidem necessitatis gravitas ad hoc, ut in præfenti ab observantia legis excuset, ponderanda est habito respectu

ad

ad monasterii, monialiumque statum, qui consistit in victu, & vestitu, nec non in aliis ad divinum cultum pertinentibus. Si igitur monasterium in his notabiliter patitur, tunc lex abstinendi ab opere servili non obligat, quia non obligat cum detrimento notabili proprii status. Imò si cessat obligatio ex aliis causis, quæ sunt minoris momenti, ut videre est apud Doctores, à fortiori debet in præfenti cessare.

Hinc videtur inferri, quòd monialis quæque privata, quæ singulis profestis diebus detinetur in servitio monasterii, possit in diebus festis laborare ad lucrandum aliquid, quod seponat, ob sublevandas proprias indigentias, quibus monasterium, ratione suæ paupertatis, non potest occurrere. Nam ex una parte peculium aliquid necessarium est ad sibi comparanda, v.g. infirmitatis tempore medicamenta, quæ nec à monasterio, quia paupere, nec à benefactoribus suppeditantur; ex alia verò in diebus profestis nihil potest acquirere, quia tota in monasterii muneribus detinetur. Unde solummodo superset, quòd in diebus festis laborando lucrum illud sibi comparet, quod reservet.

At moniales laborantes in die festo, censeo, non esse regulariter excusandas, cum non videam, tantæ necessitatis causam tam de facili posse contingere. Stante præcipue Gregorii XIII. Constitutione *Deo Sacris*, in qua Pontifex volens monialium necessitatibus prospicere, præcipit, ut dimidium omnium elemosynarum à quibuscumque, ubicumque terrarum, quacumque lege, dispositione, vel obligatione pauperibus faciendarum, detur monialium monasteriis necessitate pressis, quæ sunt in locis, in quibus illæ

342 De qualitat. Abbatissa eligenda.
erogandæ sunt; idque sine alio particulari ius-
su Pontificis, vel alterius, & sine ulla petiti-
one monialium, vel quorumcumque aliorum,
dummodò duplex conditio concurrat, una,
ne illæ eleemosynæ sint in pauperes certas
erogandæ; altera, ut, licet pauperibus in-
certis erogandæ sint, non tamen sint ad usus
alios, præterquam ad pauperum sustentatio-
nem, & alimenta destinatæ.

C A P U T IX.

De obligationibus Monialium quoad electionem Abbatissæ.

§. I.

De qualitatibus eligenda in Abbatissam.

Quar. 1. **Q**uot annos ætatis, & professio-
nis, habere debeat eligenda in
Abbatissam?

Resp. Ex Trident. sess. 25. de Regular. cap. 7.
Abbatissa non minor eligenda est annis qua-
draginta, & quæ octo annis post emissam
professionem laudabiliter vixerit. Hæc ætas
debet esse completa de momento in momen-
tum. Passerin. *de elect. cap. 40. num. 17.* Ita
quoddam super hac neque Episcopus, neque Nun-
cius Apostolicus, vel alius Superior possit dis-
pensare, quod certum ait Tamburin. Nemo enim
Summo Pontifice inferior potest dispense in lege conciliari. Facilius tamen, ut no-
tat Suarez, & cum minori causa est dispensa-
bile tempus religionis, quam ætatis, quia plus
confert ad alios regendos ætatis maturitas,
quam religionis antiquitas. Non attenda
æta-

Cap. 9. §. 1. 343
ætatis qualitate à Concilio requisita electio
est ipso jure nulla; Tamburin. Barbof. Aldan.
asserens ita fuisse declaratum à Sac. Congr.
in Viterbien. 16. Maii 1623. & moniales aliter
eligentes privari pro illa vice facultate eli-
gendi, tradunt Lavor. & quidam alii; quod
negat Passerinus, quia non levis pœna est ir-
ritatio electionis.

Quar. 2. Quid facient, si non adfit in mo-
nasterio habens supra dictam ætatem requisi-
tam à Concilio.

Resp. Ex eodem Concil. Aliqua ex alio ejus-
dem Ordinis monasterio eligi potest; nulla-
tenus tamen ex alio ordine, nisi ex Summi
Pontificis iussu, ut notat Pasqual. in *Lau-
ret. num. 690.* quia tanquam alienam regulam
professa, & d. regendas diversi Ordinis monia-
les non reputatur idonea. Non est tamen ne-
cesse, quòd deficiente quadragenaria, alia
eligatur ex alio monasterio, sed eligi poterit
ex eodem monasterio habens triginta annos
ætatis, & quinque professionis. Quia Con-
cilium hoc relinquit arbitrio illius, qui præest
electioni. Verùm si in monasterio ad sint mo-
niales quadraginta annorum, & octo pro-
fessionis, non poterit eligi aliqua, quæ de-
ficiat à dicta ætate, aut tempore etiam per
mensum, licet habilior censeatur; aut quæ
deficiat ab ætate triginta annorum, & quin-
que professionis in concursu illius, quæ ha-
bet dictam ætatem & tempus, ut notant La-
vor. & Tamb. & declaravit Sac. Congr. *in Vi-
terbien. S. Rosa 25. Martii 1623.* Quare si una
tantum in monasterio reperitur habens etate
præscriptam à Concilio, & tempus
professionis, debet eligi, nisi esset inhabi-
lis ex alio capite; quæ cæteræ, quamvis
quoad prudentiam essent habiliores, essent

tamen positive inhabiles ratione impedimēti
 atatis, & temporis à professione, quia Con-
 ciliū hoc solum concedit, quando in eodem
 monasterio nulla cum præscriptis qualitati-
 bus reperitur. Unde si expediret vel ob pa-
 cem monasterii, vel ob alias causas aliam eligi,
 recurrendum esset ad Sac. Congreg. ut juxta
 indigentiam monasterii provideret.

Quar. 3. An carens debita ætate, & tempo-
 re professionis, eligi possit in Vicariam.

Resp. Non posse, si non habeat supra se
 aliam Superiorissam, & gubernet incapite,
 qui fieret fraus legi; nam re vera eligeretur
 ad exercendum munus Abbatisse sub alio no-
 mine, & Conciliū requirit has qualitates,
 tanquam necessarias pro munere ritè obe-
 undo, non pro nomine obtinendo. Ita
 Tambur. & Pasqual. *loc. cit.* n. 658. ubi addit,
 quod quando ad esset aliqua difficultas, ita ut
 esset necessariò pro aliquo tempore protra-
 henda electio, potest tunc pro interim eligi in
 Vicariam, quia tunc regimen monasterii tran-
 seunt ipi imponitur.

Quar. 4. An illegitimæ eligi possint in
 Abbatisas.

Resp. Quod possint eligi sine dispensatione,
 tenent Miranda, Rodriq. Portel Diana, &
 Lavor. adducens decretum Sac. Congreg. *die*
4. Octob. 1594. Communior tamen sententia
 negat. Ita Navar. Majol. Homobon. &
 Aldan. qui refert ita fuisse decisum à Sac.
 Congreg. *die 27. Aprilis 1630.* Unde hæc
 declaratio, utpotè posterior alegata pro pri-
 ma sententia, est tenenda. Favet quoque ra-
 tio; est enim regula, quod masculinum concipit
 femininū interveniente indentitate ratio-
 nis. Cum ergo jura arceant illegitimos intui-
 tu illegitimitatis, c. 1. *¶ c. fin. de fil. presbyter.*
 arco-

areebuntur etiam feminae tanquam in ma-
 sculino conceptæ, quia ratio illegitimitatis
 est communis, seu potius eadem in utroque.
 Hinc neque eligi posse in Abbatisas infames
 infamia juris, vel facti, tradunt Majol. Vi-
 vald. Navar. & Barbof. Neque descendentes
 intra quartum gradū ex maculato genere, ex
 Constat. Pauli IV. innovata à Gregorio XIII.
 dispositio enim in utroque casu procedit etiā
 in feminis ex identitate rationis.

Quar. 5. An corrupta eligi possit in Abba-
 tissam.

Resp. Negativè cum vigintinovem Docto-
 ribus, quos refert, & sequitur Pasqual. *loc. cit.*
num. 690. fundamentum desumitur ex c.
Juvenclus 20. q. 1. & cap. si quis omnem 1. q. 7.
 & assertur declaratio Sac. Congr. *die 15. Julii*
1616. & in hanc sententiā videtur inclinare
 Lezana, qui tamen concludit standum esse
 consuetudini. Docent alii, posse eligi corrup-
 tam, quando Abbatisse non impertitur be-
 nedictio specialis Virginum. Ita Rodriq. Por-
 tel. Saach. & D. Antonin. Et quidem si con-
 sideretur dispositio Concilii, non videtur ex-
 cludi corrupta, nihilominus Sac. Congreg.
 Episc. servari vult, quod non eligatur nisi
 prævia dispensatione.

Non videtur tamen ob stare corruptio se-
 creta, & occulta, sed tantum publica, qua-
 lis est in viduis, de quibus tantum procedit
 declaratio Sac. Congreg. Incorruptio enim
 solum requiritur ob quamdam externam de-
 centiam, cui solum obstat corruptio publi-
 ca, & nota. Unde si aliqua eligatur, cujus
 corruptio sit secreta; non debet renunciare,
 saltem quando renunciatio posset aliquam
 corruptionis suspicionem generare. Biga-
 miam non ob stare electioni Abbatisse, tenet

Rodrig. quia, sicuti foeminae sunt incapaces Ordinum, ita sunt incapaces irregularitatis ex bigamia, quae posita est tantum respectu Ordinum, ad quos inhabitat. Oppositum docent Majol. Vivald. & Tamburinus.

Quar. 6. An possit eligi in Abbatissam monialis caeca, aut surda, aut muta.

Resp. Negative; habetur quoad caecam ex cap. hinc etiam, §. caecus dist. 29. & D. Thom. in 3. p. 9. 82. art. 10. ad 3. quoad surdam ex cap. constitutionem de verbor. significat. in 6. & id eod. in jure civili surdus non potest gerere publicum officium, ut testatur Campanil. in dixer. jur. can. rubr. 12; c. 17. n. 37. Quo ad mutam ex Doctoribus, quos congerit Peyrin, s. 2. q. 2. c. 4. n. 18. & segg. Ratio horum omnium est, quia hujusmodi defectus rectam muneris executionem impediunt. Non enim potest, ut ex officio obligatione oportet, invigilare super moniales, si caeca, neque illarum necessitates, aut querelas audire, si surda, neque illarum culpas reprehendere, si muta. Tum quia, cum moniales teneantur digniorem eligere ad id munus, credibile non est, quoddam caeca, aut surda, aut muta, ponderatis omnibus circumstantiis, ceteris monialibus monasterii tanquam dignior sit praerenda.

Quar. 7. An possit immediate eligi Soror antecedentis Abbatissae.

Resp. Posse, nisi Ordinis oblectent Constitutiones. Videtur haberi ex declaratione Sac. Congreg. Episc. apud Navar. in Luzerna Regular. v. Abbatissa.

§. II.

A quibus, & quomodo eligenda sit Abbatissa.

Quar. 1. **A** Quibus eligi debeat Abbatissa.

Resp. Eligi debet à monialibus ejusdem monasterii tacite, vel expressè professis. Inter moniales, quae admittuntur ad electionem, non enumerantur Conversae: sive hoc sit ex consuetudine, sive ex specialibus monialium constitutionibus, sive ratione status ipsarum; recipiuntur enim, ut serviant, non ut honorifica jura exerceant. Ita Suar. Lezan. Tambur. Neque apud quosdam moniales admittuntur omnes choro deputatae, quamvis professae, sed solum certo tempore a professione elapso. Unde Portel. habet: statuta Franciscana Romae edita 1621. requirunt quatuor annos a professione. Moniales Ordinis Praedicatorum non habent vocem in electione Abbatissae nisi post duodecim annos elapso a professione, ut refert Castellin. Quare semper consideranda sunt statuta, constitutiones, & consuetudines Monasteriorum, quas servari jubet Trident. sess. 25. de regular. cap. 7.

Quar. 2. Quomodo debeat ferre suffragium monialis infirma, si ad locum electionis convenire non potest.

Resp. Cum ex alibi traditis, & ex declaratione Sac. Congreg. die 20. Junii 1595. non possit Praeses electionis ingredi ad scrutandum suffragium monialis infirmae, poterit, si monialis non renunciet juri suo, mittere duas moniales, quae fideliter scrutentur vo-

tum ipsius, & referant Præfidi; aut poterit ipsa mittere scriptum, & sigillo munitum suum suffragium. Neque enim debet contemni, cum jus habeat ad electionem non minus, quam cæteræ.

Quar. 3. An Episcopus, vel Superior Regularis, aut Scrutator etiam in discordia eligentium possint ferre suffragium in electione Abbatissæ.

Resp. Negativè ex Lavorio, Castellin. Tamburin, & aliis, & ita pluries declaravit Sac. Congreg. Episc. die 5. Martii 1679. & Concilii Trident. die 23. Maii 1621. in quibus irritatur electio tanquam à non legitimis electoribus celebrata. Unde est rejiciendus Portel. in dubio regular. v. Abbatissæ n. 9. sustinens Prælatum Ordinatium electioni præsentem posse ferre suffragium. Quòd si contingat moniales non esse concordēs in eligenda Abbatissa, quia Monasterium manere non debet sine capite, Episcopus, sive alius superior præfigere debet certum tempus, in quo concordent; quòd si eo elapso non conveniant in eligenda, nominabit eam, quam judicaverit magis idoneam, & deputabit in Abbatissam. Ita Sac. Congr. die 22. Octob. 1592. in una Cremonen. & die 20. Novemb. 1595. in Assisen. apud Piafcec. in praxi par. 2. cap. 3. num. 57.

Hic notandum singulare privilegium concessum à Gregorio XII. in sua Constit. 12. sub die 16. April. 1574. Visitatoribus, Abbatibus, & Prælatibus Monialium Ordinis S. Benedicti, nempe, quòd si in electione Abbatissarum pro tempore contingat, quòd moniales in duobus scrutiniis non eligant, possunt proponere duas, vel tres ejusdem monasterii, quas habiliores judicaverint, & ex-

pro-

propositis illa censetur legitime electa, quæ in scrutinio plura vota habuerit, & proinde confirmanda sit. Hoc privilegio uti non possunt Episcopi quoad moniales dicti Ordinis S. Benedicti sibi subjectas, quia talis concessio facta est Prælati religionis, nam verba antecedentia nempe *visitatores, Abbates*, declarant de quibus Prælati Pontifex loquatur, & coarctant ad Prælatos regulares, juxta doctrinam Surdi dec. 124. n. 8.

Quar. 4. Quomodo eligi debeat Abbatissa.

Resp. Tribus modis eligi posse, scilicet per modum scrutiniis, inspirationis, & compromissis. Quamvis enim Trident. sess. 25. cap. 7. de reform. præscribat modum scrutandi vota monialium in ordine ad electionem Abbatissæ, & proinde disponat per viam scrutiniis de electione; non tamen prohibet, ne aliis modis à jure concessis eligatur Abbatissa, ut inter alios notant Lavor. & Tamburin. Unde moniales compromittere poterunt in Superiorem præsentem electioni, seu in Confirmatorem, ut tradunt iidem Doctores. Quòd si Compromissarius semel pronunciaverit Abbatissam, quam elegit, non poterit variare discedendo ab ea, etiam si cognosceret postea se male elegisse, quia error debet corrigi ab alio, non ab ipso Compromissario, quia jam cessavit ejus facultas. cap. in litteris de off. delegat. ubi Doctores communiter cum Glol.

Quar. 5. An, quando eligitur Abbatissa per viam scrutiniis, vota debeant esse secreta.

Resp. Quòd sic, ita ut eligentium nomina nunquam publicentur. Ita præcipit Concilium sess. 25. c. 7. Et proinde electio est nulla, si vota non sint secreta, ut notat Garzias, Zerola,

Ro.

Rota coram Durano dec. 2 32. n. 1. Immo etiam ſi ex ignorantia vota non exhibeantur ſecreta, adhuc electio eſt nulla Zerola, Tamburin & Riccius referens ita reſolutū fuiſſe à Sac. Congregatione. Per hoc tamen quòd Præſes electionis excipiat vota oretenus exhibita præſente Notario, & aliquibus aliis ad quatuor, aut quinque, qui audiant, non tollitur ſecretum, ita Garzias, qui addit, ex decreto Sac. Congreg. electionem fore ſecretam, & canonicam, etiam ſi juxta *Cap. quia propter de elect.* exciperent vota aliquæ ſcrutatrices de gremio capituli.

Quar. 6. Quot ſuffragia requirantur pro electione Abbatiſſæ.

Reſp. Duas partes requiri tradunt Barboſa & Tamburinus ex reſcripto Sac. Congreg. die 20. *Novembr. 1585.* At ſufficere majorem partem habito reſpectu ad totum capitulum tenent cum communi Miranda, Cuchus, & Rodriq. Quia de jure communi ad electionem canonicam ſufficit major pars, *cap. quia propter de elect.* unde ſufficit etiam pro electione Abbatiſſæ, cum nihil in jure adſit in contrarium.

Quar. 7. Quo in loco fieri debeat electio Abbatiſſæ.

Reſp. Regulariter loquendo fieri debet in tali loco, ut is, qui debet præſidere electioni, non adſtringatur ingredi clauſtra Monafterii; habetur expreſſè ex Concilio *loc. cit.* Potest tamen Præſes electionis introire clauſtra, ſi alias prudenter judicet, electionem non poſſe canonicè fieri, aut ex aliis juſtis cauſis. Cauſa autem debet eſſe valde urgens, cum debeat facere ceſſare diſpoſitionem Concilii in oppoſitum Quòd ſi circa neceſſitatem Præſes Regularis & Episcopopus non conveniant, præſen-

ren.

rendum eſſe judicium Superioris regularis, tradit Palqual *loc. cit. n. 720.* quia ipſe melius cognofcit Moniales tanquam ſuæ curæ ſubjectas, & proinde melius judicare potest de cauſis, quæ exigunt reſſum.

Quar. 8. Quinam debeant præſidere electioni.

Reſp. Si Monafterium ſit immediatè ſubjectū Episcopopo, aut ſedi Apoltolicæ, debet idem Episcopopus præſidere; ſi verò fit exemptum, præſidet Prælatuſ Regularis unà cū Episcopopo, ut ex conſtitut. Gregorii XV. Quare Regulares ex eadem conſtitutione ita demum tenentur Episcopopo ſignificare diem electionis Abbatiſſæ, eumque uſque ad præſinitum tempus expedare, ſi à teà expreſſè declaraverit, ſe uti velle facultate ſibi hac in parte attributa, ut liceat animadvertere in Regulares, qui ante tempus ſignificatum, aut die electionis eidem non præſentati, ad Abbatiſſæ electionem procedunt. Ita declaravit Sac. Congreg. Concilii, cujus reſcriptum reperitur *in 4. par. Bul. larii* poſt declarationes dubiorum Conſtitutionis ſupradictæ, Attamen quamvis poſſit Episcopopus intervenire electioni, non per hoc potest exquirere, & excipere vota eligentiū, ut decrevit Sac. Congr. Concil. die 10. *Septembris 1636.* apud Palqualig. *loc. cit. nu. 688.*

Quar. 9. An Prælatiſ habitibus jurisdictionem quaſi episcopalem teneantur Regulares notificare electionem Abbatiſſæ faciendam.

Reſp. Non teneri; Quia facultas, quæ per Conſtitutionem Gregorii XV. de exemptorum privilegiis tribuitur Episcopopo quoad Regulares exemptos, non competit talibus Prælatiſ, ut reſpondit Sac. Congr. ad dubium 4. ipſi propoſitum ſuper eadem Conſtit. Ex quo colligitur

Paſ.

352. Per quos annos eligi debeat Abbas.

Pasq. loc. cit. n. 27. quod prædicta facultas concessa fuerit Episcopo intuitu dignitatis atque adeo privativè quoad alios, unde concludit electionem Abbatissæ non esse notificandam Vicario Capitulari Sede vacante, neque Vicario Episcopali, existente Episcopo extra diocæsim. Quia tamen Sac. Congreg. in *Aventinon. 13. Decemb. 1639.* declaravit, notificandam esse electionem Abbatissæ etiam Vicario, ipsi standū erit, si declaratio sit universalis

§. III.

Per quos annos eligi debeat Abbatissa.

Quar. 1. AN Abbatissa eligenda sit ad triennium.

Resp. Affirmativè. Ita Gregorius XIII. in sua Constit. quæ incipit, *Exposuit*; & si fiat ultra triennium, est nulla etiam prototo triennio, quia sante decreto irritante, tota electio annullatur juxta doctrinam Romani *conf. 66.* Quamvis tamen Pontif. prohibeat eligi Abbatissam ultra triennium, non per hoc præcipit, quod eligatur per triennium, ut notat Tambur. Navar. & LAVOR. qui refert declarationem Sac. Congreg. 18. *Novemb. 1595. in una Arian.* Vel poterit eligi ad triennium, sed secundum formam Constit. Leonis X. ut scilicet teneatur singulis annis in manibus Visitatorum, aut aliorum Superiorum renunciare, & quod ipsi possint novas Abbatissas ponere, eligente conventu, si ita expedire judicaverint. Et ad hanc formam reduci potest electio etiam in illis monasteriis, in quibus ex consuetudine aut statuto eligitur ad triennium; dummodò id fiat per eos, ad quos spectat imponere leges pro monialibus, quia

Cap. 9. §. 3.

353

cùm hoc spectet ad bonum regimen, potest præcipi ab habente jurisdictionem. *Pasqualig. ubi supra n. 673.*

Quar. 2. An expleto triennio possit eadem Abbatissa sine Sedis Apostolicæ dispensatione reelegi ad aliud triennium.

Resp. Non posse, sed necessariò vacare debere per aliud triennium, ita statuente eodem Gregorio in *supra cit. Constit.* Ex quo fit, quod, si intra triennium moriatur Abbatissa, aut alio modo vacet officium, non poterit eligi in Abbatissam, quæ præcessit in officio, quia non vacavit per triennium. Neque eligi potest in Vicariam, seu Priorissam, quæ gubernet monasterium in capite, per aliquod notabile tempus. Immo neque in Vicariâ novæ Abbatissæ. Nam Gregorius XIII. præcipit elapso triennio sui officii ut *omni prorsus careat auctoritate*. Quæ verba excludunt Vicariam, quæ in defectum Abbatissæ, quando vel ratione infirmitatis, vel ex alia causa non est præsens, fungitur munere Abbatissæ, unde non omni prorsus caret auctoritate. Hæc autem non habent locum in Abbatissis, quæ non sunt triennales, sed annuales, aut biennales; istæ enim poterunt eligi in Abbatissas, quoad usque compleant triennium, quia triennium integrum pro tali officio conceditur in *cit. Constit.* Alia verò officia habentia annexam auctoritatem, regimen, & administrationem posse conferri Abbatissis annualibus, aut biennialibus expleto munere, tradit *Pasqual. quia d. Constit.* disponit solum de Abbatissis triennialibus.

Quar. 3. An si expleto triennio Abbatissa ex dispensatione eligatur ad aliud triennium, possit rursus expleto secundo triennio de novo eligi absque dispensatione ad tertium triennium.

Resp.

Resp. Non posse, ob rationem quam adduximus cum de Confeffario e. 6. §. 6. q. 4. Vide etiam Pasqual. *loc. cit.* n. 717.

Quar. 4. An Collegium Oblatarum teneatur eligere Præsidentem triennemem, verò possit eligere perpetuum.

Resp. Posse perpetuum eligere. Quia Gregorii XIII. Sixti V. & aliorum Pontificum constitutiones præcipientes, quò deinceps Abbatissæ, & Priorissæ eligantur triennales & non perpetuæ, loquuntur de monialibus normam, & disciplinam regularem servantibus, & non extendunt ad alias expressè. Quotiescunque autem canonica constitutio statuit aliqua nova, & à jure communi exorbitantia de monialibus, solum est intelligenda de veris religiosis, & regulam per Sanctam Sedem Apostolicam approbatam professis, & nõ de aliis, quantumcunque religiose, & collegialiter viventibus, nisi expressè suam legem ad illas extendat, juxta *cap. in demeritatibus §. pen. de elect. lib. 6.* Quare de Oblatis prædictæ constitutiones non sunt intelligendæ, atque aded poterunt Præsidentem perpetuum eligere. Roderic. 1. q. 57, art. 5.

§. IV.

De Confirmatione, & Benedictione Abbatissæ.

Quar. 1. **A** Quo sit confirmanda Abbatissa.

Resp. Confirmationem Abbatissæ juxta dispositionem *Cap. in demeritatibus de elect. in 6.* fieri debere à Superiore monasterii. Quare si monasteria subijciuntur Ordinario, debent ab ipso confirmari Abbatissa electa; si subijciuntur im-

me-

mediate Sedi Apostolicæ, debet confirmatio peti per procuratorem à Summo Pontifice, velejus Legato, juxta *cap. si Abbatem de elect. in 6.* Si verò monasteria subduntur Regularibus, confirmatio spectat ad ipsos, ita ut Prælati pro ipsis deputatus debeat confirmare, ut desumitur ex *Cap. Monachi, & Cap. Monasterium de statu Monac.* Et quidem confirmatio spectat ad Regulares privativè quoad Episcopos, ut declaravit Sac. Congreg. in *resolutione dubiorum super Condit.* Gregorii XV. *Inseruabili,* & ita etiam notat Tamburin. *de jure Abbatif. disp. 29. q. 1. nu. 2.* ubi advertit, electionem Abbatissæ, nisi aliud obstat, esse statim confirmandam à Superiore, qui presuit electioni, & confirmationem esse faciendam in loco, in quo est publicata. Ad dit tamen Miranda q. 2. *de Monialib. art. 15.* posse confirmantem ingredi claustra, si timeat aliquod periculum, aut scandalum ob moniales resistentes electioni, quia hæc est rationabilis causa, & necessaria ingrediendi.

Quar. 2. An stante oppositione electio sit confirmanda.

Resp. Si electio facta sit per compromissum, & minor pars collegii, seu aliquæ tantum opponant, tunc nõ obstante oppositione esse confirmanda, tradunt Rodriq. & Layman *de elect. q. 2. 32.* asserentes id colligi ex *c. in demeritatibus §. Forro de elect. in 6.* Si verò electio facta sit per scrutinium, & duæ partes consenserint, aut electæ a majori parte alie accedant usque ad duas partes, electio erit confirmanda, ut de cernitur in *d.c. in demeritatibus.* Item si electio sit celebrata tantum à majori parte, & nulla monialiu opponat, erit confirmanda; at stante oppositione erit superfedendum, donec super objectis fiat inquisitio, & causa examinetur.

Quæ.

Quar. An Prælatus absens possit electionem confirmare.

Resp. Possè, quia nihil videtur ob stare. Nà in c. qua fronte de appellat. non reprehenditur Episcopus Cantuariensis, quia absens confirmaret electiones, sed quia non confirmaret in Ecclesia, aut in suo palatio, vel saltem in sua camera, sed in camera regis. Ita contra Tamburgin. Pasq. n. 702. qui n. 703. asserit, Prælatum possè confirmationem etiam extra diœcesim, si tantùm necessaria sit examinatio electionis, & personæ electæ, quia hic actus exerceri potest sine strepitu, & figura iudicii; secus verò si pars opponat, quia jurisdictionio contentiosa extra diœcesim non potest exerceri.

Quar. 4. An Abbatisa electa possit ante confirmationem administrare.

Resp. Non possè ex c. Nostre, qualiter de electi. in 6. quia electio dat tantùm jurisdictionem habitualem, confirmatio verò exercitium. Excipiuntur tamen aliqui casus, in quibus ante confirmationem ministrare potest. Primus est, quando est electa tantùm à maiori parte, & obijcitur contra electionem; tunc enim, usquedum examinantur objectiones, administrare poterit, ex dispositione c. Indemnitarius §. si verò. Nec poterit impediri ab administratione etiã prætextu alterius electionis subsecutæ, quia omnia subsecuta contra ejus administrationem atenta sunt ex d. cap. ex quo pariter habetur, quodd interim dum administrabit, non poterit aliquid alienare, nec aliquam ad habitum recipere. Secundus, si à confirmante tam longè distet, ut sine gravi incommodo non possit differri administratio; nam tunc poterit administrare, ut notant communiter Doctores. Item fallit supradicta regula,

gula, in casu, quo non sit in usu talis confirmatio, & resistat contraria consuetudo. Quamquam dici possit semper intervenire confirmationem, quia, eo ipso quodd electioni non opponitur, per tacitum consensum confirmatur.

Quar. 5. An Abbatisa debeat benedici.

Resp. Affirmativè ex Clement. Attendentes §. Statuimus de statu Monachor. ubi apponitur pœna amissionis muneris, & juris acquisiti contra negligentes petere benedictionem ultra annum, nisi tamen ulterius differant ex causa rationabili, quam probare ad ipsas spectabit. Nec sufficit, quod petant, sed necessarium est, quod suscipiant, quia textus habet, Munus benedictionis suscipiant. Hoc tamen non habet locum quoad omnes Abbatisas, sed tantùm quoad illas, quæ consueverunt benedici; unde non omnes benedicendæ sunt, sed attendenda est consuetudo monasterii; ut notant Navar. Miranda, Azor. Tamb. qui advertunt, Abbatisam semel benedictam, iterùm benedici non posse.

Quar. 6. Quo die, & loco Abbatisa sit benedicenda.

Resp. Possè benedici qualibet die, ut notat Glos. in d. Clement. Attendentes, exceptis tamen diebus luctus ex ritu ecclesiastico, quales sunt illi, in quibus celebratur memoria Passionis Domini, quia benedictio Abbatisæ est actus lætitiæ, & solemnitatis. Benedici autem debet in Ecclesia exteriori, adhibitis iis tantùm monialibus, quæ sunt necessariæ in ministerio, ita ex declaratione Sac. Congreg. Pasqualigus loc. cit. n. 713.

Quar. 7. Ad quem spectet Abbatisarum benedictio.

Resp. De jure communi spectare ad Episcopum.

co,um,Barbof. *de potest. Episc. illegat.* 27. n. 57. Quod tamen modò procedit tantùm quoad Abbatissas subiectas Ordinario, nam exemptæ, & immediatè subiectæ Sedi Apostolicæ, sicut confirmandæ sunt a Summo Pontifice, vel ejus Legato, ita etiã benedicendæ. Subiectæ verò Abbati. Regul. benedicendæ sunt ab ipsis, ut tradit Tamburin. *de jure Abbat. r. 1. disp. 22. q. 8. nu. 2.* Extant enim privilegia hoc concedentia, quorum primum est Innocentii VIII. *sub die 9. Aprilis 1489.* alterũ Clementis VIII. *sub die 24. Julii 1599.* concessa Abbati monasterii Cistercii.

Quar. 8. An hæc facultas possit delegari.

Resp. Possè committi non solùm Abbatibus benedictis, sed etiam non benedictis, quia hi ex concessione S. Pii V. 17. *Kal. Februar. 1566* facta Abbatibus Canoniorum Regularium se habent in omnibus, ac si essent benedicti. Immo cum hæc sit simplex benedictio, nec excedat potestatem sacerdotale, fortè committi poterit simplici Sacerdoti, præsertim quia Clemens VIII. in privilegio prælegato concedit, quòd Abbas Generalis possit deputare Vicarios pro hoc munere, nec requirit, quòd sint Abbates. Pasqual. n. 713.

CAPUT X.

De Monialium Privilegiis.

Quar. 1. **A**N moniales exemptæ gaudeant privilegiis sui Ordinis, quibus gaudent Regulares exempti.

Resp. Gaudere illis privilegiis, quorum ipsæ sunt capaces ratione status, & sexus. Ita Rodriq. D. Antonin. Paludan. & alii, quos refert, & c.

& sequitur Tamburin. *de jure Abbatiss. disp. 17. q. 1.* contra Barbof. Sanchez, & alios. Ratio est quia ferè omnes moniales regularibus subiecte communicationem privilegiorum propriæ religionis sortitæ sunt, ut videre est apud Tambur. *loc. cit.* Tum quia masculinum præcipuè in materia favorabili, & ex identitate rationis concipit fœmininum in iis, quæ fœminis possunt adaptari. *l. ff. de verb. significat.* & ibi communiter scribentes. Tum quia, cum vivant sub eadem regula, sunt pars Ordinis ipsorum, & ideo tamquam pars gaudere debent privilegii totius.

Quer. 2. An hujusmodi privilegii gaudeant moniales Episcopo subiectæ.

Resp. Gaudere. Ita Castro Pal. cum relatis à Celspedes *de exempt. Regular. cap. 23. dub. 344.* Ratio est, quia, licet regantur ab Episcopo, non desinunt esse pars Ordinis, quia dum regulam talis Fundatoris profitentur, habent ipsum pro fundatore, quamquam ab aliis sint institutæ. Si igitur sunt pars, debent communicare cum suo toto, atque adeò de privilegiis totius participare. Neque Moniales per hoc, quòd priventur privilegio exemptionis per subjectionem Episcopo, amittunt privilegia sui Ordinis, quia per mutationem non extinguuntur privilegia, quæ sunt compatible cum statu mutato, Seraph. *dec. 1414.* præsertim cum privilegium tollens unum non tollat aliud. *l. si demus tua ff. de servit. præd. urban. & ceter. Pastoralis de privi.*

Quer. 3. An moniales diversorum Ordinum qui simul communicant in privilegiis concessis unicuique illorum, participant per eandem communicationem de ipsis.

Resp. Participare. Ita Doctores relati à Pignat. *to. 10. consul. 1. n. 24.* Quia Regulares, qui com-

communicant in privilegiis, eodem modo ipsa participant, ac si essent ipsi per se primo concessa, quia est communicatio absoluta, & perfecta, ita ut non redundet ex alio in ipsos, ut redundant privilegia religionis in familiares, & mariti in uxorem, sed possint uti ex propria persona, tanquam si nulli alteri essent concessa. Nam privilegia tali pacto communicata se habent ut privilegia ad instar, ita ut concedant omnem favorem, & effectum, quem secum habet privilegium alteri concessum, ut firmant Doctores relati à Pignatel. *loc. cit. n. 25.* Privilegia autem immediate concessa etiam à Monialibus participantur, ut probatum est supra. Ergo etiam de communicatis unicuique Ordini participabunt.

Quar. 4. Quomodo moniales immediate subjactæ Ordinario possint uti, & frui privilegiis illis Regularium, ad quorum usum requiritur ministerium Prælati, cujusmodi ver. gr. est privilegium absolvendi, dispensandi &c.

Resp. Ex *Cerpedes loc. cit.* cum distinctione. Si in tenore privilegii, & concessionis habeatur, præfata privilegia suffragari Regularibus per ministerium proprii Prælati, abstractendo, quòd Prælati sit regularis, vel non, tunc possunt uti, etiam si concessio detur ab Episcopo, & proprio Ordinario, qui est proprius Prælati monialium non exemptarum. At si in tenore concessionis, & privilegii habeatur, dicta privilegia suffragari Regularibus per concessionem solum Prælati Regularis, tunc à solo Prælati Regulari recipere possunt hoc commodum fruendi dicti privilegii.

Quar. 5. An, & quomodo moniales per ministerium Abbatissæ possint uti, & frui illi pri-

privilegiis, ad quorum usum requiritur factum superioris habentis potestatem spirituales, ut est privilegium dispensandi in jejuniiis, officio &c.

Resp. Possit uti per ministerium Abbatissæ, quia licet defectu potestatis spiritualis non possit dispensare auctoritativo modo, potest tamè ex commissione sui Prælati, ut notat c. 1. alius *Lezana t. 1. gg. regular. c. 26. n. 16.* Que commissio utique prælumitur in ipsa, statim ac eligitur in Abbatissam; debet enim habere totum id, quod requiritur ad rectè, & rationaliter suum munus exequendum. Unde moniales possunt uti dictis privilegiis per ministerium Abbatissæ, quia tunc censetur dispensare ipse Prælati, & Abbatissa solum exequi dispensationem, nec uti aliqua spiritali jurisdictione. Pasqualig. *loc. cit. n. 749.*

Quar. 6. Quibus privilegiis gaudeant moniales tempore interdicti, & cessationis à divinis.

Resp. Gaudere illis omnibus, quibus gaudent viri religiosi sui Ordinis, iuxta superius dicta. Unde possunt moniales tempore interdicti generalis in suis Ecclesiis divina officia recitare, submissa tamen voce, januis clausis non pulsatis campanis, & exclusis omnibus; qui causam interdicti dederunt, vel nominatim interdictis. Ita *Collect. Privileg. Mendic. v. interdictum 3.* ibique *Capuc. annos. versic. tertio tempore interdicti, Rodrig. & alii.* Possunt insuper, cum præfatis tamen limitationibus, facere celebrare Missas sive per sacerdotes sæculares, sive regulares, cù de utrisque sit par ratio, ita concedente Bonifacio VIII. in *cap. Alma mater de sent. excommunic. in 6.* Hæc omnia militant etiam in proportionaliter tempore cessationis à divinis ex privilegio Leonis

X. concessio monachis S. Benedicti, Peyrin 7. 1. de priv. Minim. in Constit. 2. Sixti IV. n. 52. & alio etiam privilegio Nicolai V. de eligendis sex personis, quæ tali tempore assistant Missis, & divinis officijs, recipiantque Sacramenta positis tamen quibusdam conditionibus, Calarub. Sorb. & Lezana.

Quar. 7. An tempore interdicti gaudeant supradictis privilegijs famuli, aliique monialium officiales.

Resp. Gaudere. Quare famuli, familiares, Syndici, Advocati, Procuratores, & officiales ordinarii possunt per moniales, quibus intersunt, ad divina admitti. Rodriq. s. 2. q. 114. n. 1. & seqq. Idem de laboratoribus & alijs salario, ve gratis, sive obsequio tantum interservientibus, asserunt Suar. & Tamburin. de jvr. Abbas. disp. 6. q. 16. nu. 8. Nam familia gaudet privilegio domini. Zerol. in Prax. p. 3. v. Episcopi num. 4. Item puellæ educationis gratia, aliæque scemine titulo famulatus, aut ex iusta alia causa in monasterio degentes dicto gaudent privilegio ex concessione Eugenii IV. facta Cisterciensibus, & relata à Sayro s. 5. de censur. 27. n. 22.

Adnotandum tamen diligenter, ut rectè monet Lezana s. 1. q. Regular. c. 21. num. 20. an quando ponitur cessatio à divinis, vel interdictum auctoritate Apostolica, revocatur privilegia regularium, quia tunc non licet illis frui; sicuti neque quando scandalum aliquod inde exurgeret propter singularitatem; nec si talia privilegia non sint in usu; neque si solum sint vivæ vocis oracula, ut est illud Nicolai Franchi Sedis Apostolicæ Legati de admittendis quindecim personis tempore interdicti, quia sunt abrogata.

Quar. 8. An moniales tempore interdicti gene-

generalis possint aliquando publicè divina peragere.

Resp. Possè, pulsatis campanis, voce alta, & apertisque januis divina facere in festivitibus Natalis Domini, Paschæ, ac Pentecostes, & Assumptionis B. Mariæ. Ita in cis. e. Alma Mater Sord. in addit. ad comped. v. interdicti Hum. 3. §. 3. qui etiam hoc extendit ad festum SS. Sacramenti, & per totam octavam illius per unam Extravagan. Martini V. Immo ex specialibus Regularium privilegijs etiam in festo Conceptionis & Nativitatis B. Virginis & S. Jo. Baptistæ, ac in festis Sanctorum, & Sanctarum, sub quorum invocationibus Ecclesiæ sunt erectæ, seu quorum corpora in ipsis Ecclesijs recondita existunt, nec non in festis Sanctorum respectivè suarum Religionum, & per octavas earumdem omnium festivitatum; nec non quoties aliquam ex monialibus Monasterijs ad professionem admittit, aut in Ecclesia sepeliri contigerit. Ita Leo X. supra adductus, Peyrin. Calarub. Lezan loc. cit. & alii. Semper tamen exclusivè nominatim interdictis, aut interdicto causam præbentibus.

Quar. 9. An vigore Concilii Tridenti. sess. 25. de Regular. c. 12. & Constitutionis Gregorii XIII. cuius initium in tanta rerum, revocata sint privilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdicti januis apertis.

Resp. Non esse revocata. Ita Dòctor. quos plena manu congerit, & sequitur Peyrin. loc. cit. n. 51. contra Navar. Garziam, & Barbof. Quia mens Concilii fuit, eus tantum revocare privilegia, quæ à quibusdam vigore quorundam specialium privilegiorum prætendebantur de nullo modo interdictum servandum, inter quos Milites Hierosolymitani, & Fratres Ministri. Ita Sorb. & Peyrin. loc. cit. Et per Cui-

stitutionem Gregorii non revocatur nisi illa privilegia, quæ Concilio adversantur, Medina, Rodriq. & de la Crux. Et redditur omnino certa hæc sententia saltem pro festis suorum Ordinum per Constitutionem Clementis VIII. editam die 17. Octob. anno 1595. Ita enim habet: *Ut temporibus interdicti quæcumque etiam Apostolica auctoritate appositis, festi Sanctorum Ordinis S. Francisci &c. solemniter celebrentur, perinde ac si interdictum huiusmodi minime appositum esset. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ac Vniversalibus, & Provincialibus Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus.* Unde per hanc Constitutionem corruit etiam declaratio Sacr. Congregat. in oppositum relata à Barbosa in Collect. Bullar. v. Privilegium.

Quar. 10. An Moniales virtute suorum privilegiorum possint in propria Ecclesia exteriori admittere personas laicas ad sepulturam.

Resp. Ex Pignatelli. 4. cens. ult. 177. non posse nisi huiusmodi Ecclesie habeant jus sepulture, vel ex particulari privilegio, vel ex indulgentia speciali. Desumitur ex cap. in nostra de sepult. Illudque concedere spectat ad Episcopum ex iure communi, Abbas, & alii in cap. penult. eod. cap. & resolvit Rota coram Cavalier. dec. 16. n. 2. ubi subdit, Legatum à Latere id posse. Et in specie quod laici, sive viri sive feminae, non queant sepeliri in Ecclesia Moniali exteriori, licet solvere velent penam Synodalem, declaravit expressè Sac. Congregat. Episc. in Materaten. 8. Novem. 1652. Etiam si essent Principes, & eorum majores ibi tumulati fuissent, in Cravien. 1. Octob. 1650. Ac nisi de scientia ejusdem Sac. Congregationis, & consensu Monialium; ut in Peretr.

na 21. Novemb. 1603. & in Vercellen. 18. Maji 1696. Quam licentiam requiri etiam pro ibi construendo sepulchro, decrevit eadem Sac. Congreg. in Ferrariensi 12. Julii 1604. illamque concedere solet personis benemeritis, & cum elemosyna competente, ut Messanen. 6. Augusti. 1601.

Neque refragatur cap. ubicumque 13. qu. 2. Concilii Triburienfis. Nam cessant modo rationes Canonis, qui loquitur de facultate eligendi sepulturam in Ecclesiis Monialium stante necessitate temporum, vel locorum. Et secundum hanc explicationem resellitur obiectio deducta ex declaratione Gregorii XIII quam refert Marzil. & ex eo Portel. ex quo Pelizar. de Monial. c. 7. nu. 10. dicentes illum declarasse, corpora volentium sepeliri in Monasterio Monialium debere sepeliri in Ecclesia exteriori, & non intra claustra, nam talis declaratio intelligenda est juxta d. c. in nostra dummodò scilicet ex necessitate temporum, vel locorum, aut ex particulari privilegio, vel indulgentia speciali liceat Ecclesiis Monialium ad Ecclesiasticam sepulturam recipere laicos, qui apud ipsas eligunt sepeliri. Tum quia dicta declaratio est revocata posterioribus decretis supracitatis, per quæ decreta impeditur etiam quoad hoc Monialibus participatio privilegiorum cum Regularibus, qui habent ex privilegio jus sepulture, ex Clement. Dudum de sepult.

Quar. 11. A quo debeat peragi officium super cadavera, quando ex licentia, vel privilegio in Ecclesiis monialium tumulantur.

Resp. Si moniales sunt exemptæ, à regularibus est perageadum, quia, cum communicet in privilegiis cum religiosis sui Ordinis, ut

diximus, exemptæ sunt à iurisdictione Parochorum, & aliorum in materia funeralium, ut declaravit Sac. Congregatio 15. *Martii* 1649. Ita quod nullus intra earum Ecclesias nec Canonici nec Clerus possunt peragere officia defunctorum, nec reliqua ad huiusmodi officium pertinentia, Peregr. Lezan. Belat. & Bordon. qui refert decisum à Sac. Congreg. Concil. 19. *Martii* 1609. Non obstantem quacunq; consuetudine, etiam immemorabili in contrarium. Sac. Congreg. Rituum, 8. *Augusti* 1629. & in aliis similibus declarationibus, quas refert Barbosa.

Si verò sub Episcopi regimine degant, censetur pariter, officium funeris esse peragendum à Confessario. Quia moniales non obstante subiectione Ordinario, adhuc fruuntur privilegiis, & exemptionibus regularium. Tum quia sicuti quo ad personas à iurisdictione Parochorum sunt plenè exemptæ, ita etiam quo ad Ecclesias; nam locus & persona, ut alibi adnotavimus cum Speculo, ambulant pari passu. Tum quia Confessarius est monialium Ecclesiæ Parochus, in illis enim exercet omnia iura parochialia, unde ad ipsum spectare debet officium funeris privative quo ad alios.

Quar. 12. An moniales delinquentes confugientes ad Ecclesiam gaudeant immunitatis privilegio, ita quod à Superiore extrahi non possint, ut puniantur.

Resp. Non gaudere, sed absolutè posse extrahi, docet aliis relatis Peregrin. de immunit. c. 12. n. 3. Quia immunitas personalis, quæ monialibus competit, non impedit, quin puniantur à superiore, ergo neque impediatur immunitas localis, quæ vel minor est personali, vel saltem non potentior, cum utraque oriatur

ex eo,

ex eo, quod tam persona, quam Ecclesia sint Deo dicatæ. Gaudere verò affirmant alii quia plures penes eundem Peregrin. loc. cit. quæ privilegium immunitatis Ecclesiarum est locale, unde illo gaudere debent quicunque ad Ecclesiam confugientes, quia natura privilegii concessi locali est, ut omnes existentes in tali loco comprehendat. Utramque sententiam conciliat Gambacurta lib. 2. cap. 11. n. 10. & ait, posse extrahi, quando Superior procedit ad pœnitentias salutare ut pater, non ad ultres pœnas, ut iudex.

Quar. 13. An Moniales gaudeant aliquo privilegio, per quod exculentur à recitatione Officii Divini.

Resp. Clemens VII. ut in *Compend. privileg. v. Moniales* §. 30. indulget Monialibus Clarissis sub cura Fratrum Minorum degentibus, quod propter imperitiam, iudicio Prelatorum, Confessorum, vel Abbatissarum satisfaciant dicendo Officium laicorum. Idè Clemens concessit Regularibus, qui occupantur infirmitate propria, aut infirmorum fratrum curatione, quod satisfaciant pro horis canonicis, recitando certos Psalmos per superiorem eis assignandos, numero non minus septem, aut sex cum devotione, & Orationem Dominicam septies, & Symbolum Apostolicum bis. Graviter verò ægrotantes Orationem Dominicam septies in die recitando, septem horis canonicis pariter satisfaciant. Concessit insuper Innocentius IV. per Bullam X. Monialibus Sanctæ Claræ, & consequenter etiam aliis per communicationem ut casu quo ob rationabilem causam non possint dicere horas canonicas, satisfaciant, laicorum Officium recitando. Occasio autem vel causa rationalis ceteris adesse, si monia

Q 4

lis

lis sit scrupulosa circa recitationem Officii divini, si sit fatigata ex aliquo extraordinario labore, si præ manibus habeat aliquam extraordinariam applicationem, quæ illam defatiget, vel angat, & similes. Ita Salmaticenses in *Theol. mor. tom. 4. tract. 16. c. 3. punct. 7. num. 62.*

Quar. 14. An monialis admissa ex vi privilegii Clementis VII. superius relati ad recitandas orationes laicarum, peccet mortaliter si eas omittat.

Resp. Videtur quod sic, quia orationes laicarum, cum subrogatæ sint in locum officii divini, ad quod monialis tenebatur sub mortali, trahunt secum eandem obligationem; nam subrogata res censetur eadem cum principali, & sub eadem dispositione comprehenditur. Authent. *de hered. ab intest. venien.* Et notat Bald. Decian. Natra, & Rota coram Merlino *decis. 445. nu. 2.* Negant tamen Salmaticen. *loc. cit. num. 51.* Quia monialis illa per inde se habet ac monialis laica, quæ sub mortali ad talem recitationem non tenetur. Et regula illa de subrogatione non procedit quando versamur in odiosis, aut privilegiis, ex traditis à Barbof. *de axiom. jur. axiom. 223. num. 4. 6. §. segg.*

Quar. 15. An vigore privilegii Leonis X. possint Moniales satisfacere præcepto recitandi horas canonicas, si illas tantum mentaliter dicant.

Resp. Afirmant sine ulla distinctione. Io: de la Crux, Sanctorius, Perficus, & Tamburini. *Opus. de Sacrif. Missa lib. 2. cap. 9. §. 3.* Limitat Peyrin. *De Privil. Minim. ad Conf. 28. Leonis X.* quo ad scrupulosos, & secundum illam partem tantum, quæ secretè esset dicenda. Negant absolutè, & meritò Baldellus, Lezana,

zana, & Diana, quia dictum privilegium, utpotè vivæ vocis oraculo concessum, modo sublatum est per Constitutiones Gregorii XV. & Urbani VIII.

Quar. 16. An Moniales gaudeant aliquo privilegio pro supplendis defectibus in Officio divino commissis.

Resp. Innocentium VII. & Alexandrum VI. concessisse, quod, quando Regulares aliquid omittunt in divino Officio, non ex dolo, possunt supplere cum aliquo Psalmo, vel dicendo Orationem Dominicam, vel Ave Maria. Et Sixtus IV. indulgit non valentibus persolvere divinum Officium bonè, ac diligenter in choro, prout tenentur, vel ex defectu visus, aut auditus aliquid prætermiserint, non teneantur illud omissum iterum persolvere, sed dicant unum Psalmum in fine horarum, & sufficiat. Quæ privilegia locum habent, ut advertit Navarrus, quando agitur de parte non notabili. Alia etiam privilegia ad hanc materiam spectantia refert Casarub. *in compend. 2. officium divini. n. 1. 5. §. 6.*

Quar. 17. Quid indulgeat Leo X. per orationem illa *Sacro sancta* in fine Officii solitam recitari

Resp. Indulgere, ut possint acquirere remissionem omnium defectuum ex una fragilitate in divini Officii recitatione commissorum. Ad hanc autem remissionem consequendam requiritur primò, quod ille defectus contractus sit tantum culpa venialis, quia ea oratio nõ potest habere tantam efficaciam, ut deleat mortalia, etiam ex voluntate Papæ. Secundò requiritur, quod illam recitans non sit in peccato mortali, aliter oratio illa nihil prodesset, quia venialia non remittuntur remanentibus mortalibus, ut omnes docent Theologi cum D. Thoma, Tertio requiritur, quod

ad illorum remissionem se disponat saltem per actum attritionis sufficientem ad destruendum peccatum veniale; nam hæc oratio delet prædictos defectus veniales, quatenus est sacramentale, sacramentalia autem non remittunt peccata venialia ex opere operato quia non sunt instituta à Christo, sed ex opere operantis; qui proinde debet esse dispositus saltem per actum attritionis excitatum per sacramentalia, & hæc est communior opinio de sacramentalibus. Vide Fabrum *disp. 42. de Pœnit. nym. 54.*

Quar. 18. An moniales sive exemptæ, sive Ordinario subiectæ gaudeant omnibus indulgentiis non solam proprii Ordinis, sed etiam aliorum. Ordinum Regularium.

Resp. Gaudere. Philippin, in *Filiat. Spirit. num. 437.* cum communi, & clarè habetur ex Bulla Pauli V. §. 8. ubi ait; Volumus autem. ut omnes supradictæ indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus unius Ordinis jam monastici, quam mendicantis dumtaxat concessæ, etiam omnibus monialibus cuiusvis regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam clausuram servantibus, tam Ordinariis locorum, quam etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis, regulæ, & instituti, suffragentur.

Quar. 19. An moniales immediatè Sedi Apostolicæ, aut Ordinario subiectæ possint in suis templis exponere indulgentias Ecclesiis Ordinis pro Sæcularibus concessas, v.g. Indulgentiam Portiunculæ, loquendo de monialibus Ordinis Minorum.

Resp. Negat Pellizar. *de monial. cap. 9. num. 40.* quia tenor concessionis præcisè loquitur de Ecclesiis Ordinis, templum autem monialium

Se-

Sedi Apostolicæ, vel Ordinario immediatè subiectarum, verè Ecclesiæ Ordinis dici non possunt, ut potè à potestate Ordinis exempta Affirmat nihilominus Nogueira *disp. 1. q. 10. n. 14.* & suadet ratio; sicut enim moniales, ut diximus, per hoc, quod subdantur Ordinariis, non delinunt esse moniales sui Ordinis; ita neque earum Ecclesiæ per hoc, quod sunt Ordinariis subiectæ, desinent esse Ecclesiæ sui Ordinis; nam locus, & persona ambulat pari passu; ut notat Sperel. *dec. 3. num. 4.* & ideo hanc sententiam in terminis Indulgentiæ Portiunculæ sustinet alius relatis Gobat *t. 2. p. 2. c. 9. n. 354. §. 3.* quia Sixtus IV. hanc indulgentiam ad omnes S. Francisci Ecclesias extendit sine aliqua exceptione, ut tradunt Miranda, Emanuel, & Hieronymus Rodriq. adducti à Nogueira *loc. cit.*

Alia plura extant pro monialibus privilegiis, quorum aliqua sparsim in hoc tractatu referuntur, reliquia verò penes privilegiorum Regularium Collectores videri possunt.

CAPUT XI.

De Particularium Monialium obligationibus, & Privilegiis.

§. I.

De obligationibus, & Privilegiis
Abbatissæ.

Quar. 1. AN Abbatissa teneatur sub mortali tollere transgressiones regulæ, quæ in subditis non sunt peccatum mortale.

Q 6

Resp.